

Rindā pēc potes:
lai nenaslimtu un varētu strādāt.

➔ 12. lpp.

Lai seniori nenaslimtu

Ceturtdien, 28. oktobrī, no 8.00 līdz 18.00 Kuldīgas vieglatlētikas manēžā uz izbraukuma potēšanu īpaši aicināti vecākie ļaudis. Jāpiesakās pa tālr. 27808897, un viņu vietā to var darīt arī bērni, mazbērni. Šonedēļ pašvaldības darbinieki seniorus apzvana, aicinot to izmantot. Ar pagastos dzīvojošajiem sazināsies pārvalžu vai bibliotēku darbinieki. Lai uz potēšanu nokļūtu, pārvalde var nodrošināt transportu.

Kuldīgas slimnīcā atver kovidgultas

INTENSIVAS TERAPIJAS NODALA

IEEJA STINGRĀI AIZLIEGTA

Kuldīgas slimnīcas medicīnas māšas Anita Egle un Sandra Abersone ceļā pie kovida pacienta intensīvās terapijas nodaļā.

Svētdien Kuldīgas slimnīcā ārstējās desmit cilvēku, kuri saslimuši ar Covid-19, bet situācija varot mainīties pa stundai.

Pēc Valsts operatīvās medicīniskās komisijas lēmuma te ierīkotas desmit šādas gultas. Pacienti ar vidēji smagu saslimšanu atsevišķā palātā ārstējas terapijas nodaļā, bet trīs gultas ierīkotas ķirurģijas nodaļā. Pacientiem ar smagu slimības gaitu trīs gultas paredzētas intensīvajā terapijā, bet bija ierīkota viena, un tajā ar smagu saslimšanu, pieslēgts pie skābekļa aparāta, mediķu uzraudzībā atrodas kāds 43 gadus vecs vīrietis. Tiek risināti sarežģījumi ar Covid-19 zonas norobežošanu un to, lai intensīvās terapijas nodaļā vēl divas gultas iekārtotu. Veidojas situācija,

kad jārod veids, kā ārstēt lielāku skaitu kovida pacientu. Terapijas nodaļā bija seši pacienti ar vidēji smagu slimību. Arī ķirurģijā divu pacientu stāvoklis ir vidējs. Bērnu nodaļā ārstējās viens bērns, kuram ir šis vīruss.

„Pagaidām vēl nav vajadzības kovida pacientiem vērt vaļā atsevišķu nodaļu, lai ilgāk saglabātu iespēju uzņemt tos, kuriem ārstēšanās stacionārā nepieciešama citu akūtu saslimšanu dēļ,” sacīja uzņēmuma sabiedrisko attiecību speciāliste Anda Šlakorciņa. „Lai izveidotu Covid-19 nodaļu, jāaizver kāda cita, un tad pacientiem būtu jānododas uz citām slimnīcām. Pats nozīmīgākais resurss ārstēšanā ir ne jau gultas vai telpas, bet gan personāls, kas strādā paaugstinātā fiziskā un psihoemocionālā slodzē, kā

Intensīvās terapijas nodaļā pie skābekļa aparāta mediķu uzraudzībā atrodas kāds 43 gadus vecs vīrietis.

arī paaugstināta inficēšanās riska apstākļos. Katru reizi ieejot augstā infekcijas riska zonā un izejot no tās, mediķiem jāuzvelk un jānovelk speciālais aizsargtērps. Būtisks ir arī stress – rūpes par pacientiem un bailes nenaslimt pašiem, sliktas prognozes, bet dažkārt neziņa par situācijas attīstību. Tāds slogs jāiznes visu līmeņu slimnīcām Latvijā.”

Ambulatorie pakalpojumi slimnīcā vēl tiek sniegti, bet rehabilitācijas nodaļa karantīnas dēļ uz divām nedēļām slēgta.

Inta Jansone
Lauras Vilertes foto

Ministru prezidents **Krišjānis Kariņš:** „Cik ilgi būt mazākuma gūstā? Brīvība un demokrātija bez individuālas atbildības ved uz postu. Ja tās nav, nekas cits neatliek kā būt bargiem.”

➔ 6.-7. lpp.

Pielikums Novadi zaļo.

Katra tukšā pudele nes naudu.

➔ 8.-9. lpp.

Kurmālē: vēstures istabā – izstāde par skolām; dāvana 31 pirmklasniekam; laidenieces Vizmas Hartmanes gleznas.

➔ 5. lpp.

Piektdien, 29. oktobrī:

- Kāpēc svarīgi potēties.
- Kam māsēde visgrūtākā.
- Saudzēt redzi, mācoties attālināti.
- Novadi zaļo: būs depozīta sistēma.

REDZĒJUMS

Ne jau par Basiem ir runa

Daina Tafelberga

Pēc stingrāku ierobežojumu un māsēdes ieviešanas, dzirdot komentārus (lasīt tos kaut kā vairs negribas), kuros pārsvarā pausts negatīvs, dažkārt pat ļoti rupjš aizvainojums par cilvēku šķirošanu un drausmīgu tiesību neievērošanu, aizdomājos, ka faktiski diskriminācija tiesiskajā Latvijā bijusi arī pirms pandēmijas. Tikai patiesi diskriminētie tik klaji un skaļi neblaustās, ka valdības politikas dēļ nevar darīt to vai citu.

Viena, bet diezgan plaša joma ir ceļi un sabiedriskais transports. Kā nesen intervijā *Kurzemniekam* uzsvēra satiksmes ministrs Tālis Linkaits, galvenais uzdevums ir vietu savienojamība, un komforts ir pakārtots jautājums. Nu satraukušies rīdinieki, jūrmalnieki un vēl citi dižpilsētnieki, kuriem pašvaldības tik bagātas, ka braukšanu ar un bez vajadzības lielos un mazos autobusus, tramvajus un trolejbusus var dotēt. Lai samazinātu cilvēku pārvietošanas un saskari, tādējādi arī Covid-19 izplatību, valstspilsētās pašvaldību atlaide noņemta (valsts dotā vēl ir). Traki!

„Ja kāds antivakseris kundzei bez transporta teiktu, ka viņai ir tiesības Basos nedzīvot, varētu atbildēt, ka ir taču arī tiesības tajos Basos dzīvot”

Bet ko lai saka kundze no Basiem, kurai vienīgā savienojamība ar novada centru ir pašas slimās kājas, velosipēds vai motorizēta kaimiņa labvēlība, kā arī pārsvarā bedrains, slapjdraņķī ne lāgā izbrienams, ne izbraucams ceļš, jo autobuss pielāgots skolēnu vajadzībām, bet brīvlaikā turp un atpakaļ (par pieciem eiro) kursē tikai otrdienās un ceturtdienās. Satiksmes ministrijai pakļautā Autotransporta direkcija (šaubos, ka kāds no tās kaut reizi Gudenieku pagastā bijis) izgudrojusi, ka ļaudīm iepirkties un pie ārsta uz Kuldīgu vai vēl tālāk jābrauc tieši tajās dienās.

Ir laukos daudzas vietas, kur cilvēki vēl dzīvo, bet satiksmes autobuss sen vairs nebrauc. Ja kāds antivakseris kundzei teiktu, ka viņai ir tiesības Basos nedzīvot, varētu atbildēt, ka ir taču arī tiesības tajos Basos dzīvot. Un antivakseram ir tiesības neiet tajā veikalā, kur prasa sertifikātu, iztikt bez kultūras pasākumiem utt.

Autotransporta direkcijas atbilde ir saprotama: nauda jātaupa – vest divus trīs cilvēkus pa sliktu ceļu nav rentabli, turklāt jāatjauno autobusu parks. Bet, finansiālās grūtībās esot, lauku ļaudīm nevajag modernus *busus* ar spožiem tablo un video, ar pieturu atskaņošanu vai velosipēdu turētājiem. Vajag normāli uz pilsētu tikt un ne tikai otrdienu un ceturtdienu rītos. Viņiem tā māsēde bija vēl pirms pandēmijas. Daudzi ir nemanīti, kā pienāks 15. novembris, kad citi, ārkārtējās situācijas ierobežotie, atkal varēs iet un braukt.

Par Kurzemnieku

Tagad, kad sākusies preses abonēšana nākamajam gadam, uzrunājam bijušos kolēģus, jautājot, kādu viņi atceras darbu redakcijā un kādu saskata drukāto mediju nākotni.

Vietējās tēmas ir vitāli svarīgas

Ģirts Jankovskis, Latvijas Universitātes vadošais pētnieks, filozofs:

– *Kurzemniekā* strādāju 12. klases laikā. Tas bija 1998.–1999. gads, pēc tam pārvācos uz Rīgu. Pirmā kursa laikā zīmēju *Kurzemniekam* zīmējumus un uzrakstīju kādu sleju. Man tas laiks palicis atmiņā kā ļoti pozitīvs. Kā jau jaunības maksimālismā gribēju spriest par skaļām un sarežģītām tēmām: narkotikas, prostitūcija, tiesības un sabiedrības atbildības. Un man patika, ka man neaizliedza par to rakstīt. *Kurzemnieks* bija tā vieta, kur ar jaunajiem kolēģiem bieži gājām vienkārši pavadīt laiku, ne tikai strādāt. Vislietderīgākā tur bija komunikācija un vide. Nebija sajūtas, ka jauniesu problēmas ir mazāk svarīgas. Driķstēja celt arī smagas tēmas, ko pārrunāt.

Drukātam medijam noteikti būs izmaiņas, tomēr kā vērtība tas paliks. Līdzīgi, kad parādījās radio, teica, ka drukātais medijs izmirs. Kad parādījās televīzija, teica, ka pazudīs radio. Kad parādījās internets, teica, ka izzudīs televīzija. Tomēr joprojām viss strādā. Tikai, domāju, katra no šīm platformām specializēsies īpašā gultnē. Atradīs savu nišu un turpinās strādāt. Avīze ir kā informācijas uzglabātāja vai arī lielisks veids, kā pavadīt rītu pie kafijas krūzes, šķirstot avīzes lapas. *Kurzemniekam* novēlu turpināt būt. Savā ceļā neļaut pazust lokālām tēmām, kas ir tik ļoti svarīgas laikā, kad pasauli aptver sociālie mediji. Manuprāt, *Kurzemnieks* savu funkciju izpilda lieliski.

TRĪS PAR VIENU

Vai un kā māsēdes laikā turpināsies darbs kultūras iestādēs?

TIKŠANĀS NAV IZJUKUŠAS – NOTIEK INTERNETĀ

1. Daina Girvaite, Kuldīgas galvenās bibliotēkas vadītāja:

– Visas novada bibliotēkas, ieskaitot galveno, līdz 15. novembrim ir slēgtas. Lasītājiem ir iespēja lasīt grāmatas *Trešā tēvadēla* elektroniskajā bibliotēkā, kam var pieslēgties no mājas datora. Ja kāds vēl nezina, kā to izdarīt, var zvanīt mums pa telefonu vai rakstīt e-pastā. Mēs atbildēsim un aizsūtīsim pamācību. Skaidrā infografikā to

esam nopublicējuši mūsu mājaslapā un feisbuka lapā. Arī visi līdzšinējie grāmatu izsniegumi tiks pagarināti līdz 15. novembrim. Tiem, kuri ko paņēmuši, nav jāsatraucas, ka paliks parādā. Mēs aicinām visus palikt mājās, uzturēt labu veselību un neuztraukties par to, ka jānodod grāmatas.

Jaunie ierobežojumi mums nekādus plānus nav izjaukuši, jo jau līdz šim visas rakstnieku, publicistu tikšanās

rīkojām tiešsaistē mūsu feisbuka kontā, kam jebkurš var pieslēgties no jebkuras sev ērtas vietas. Nevienu tikšanos šo ierobežojumu dēļ nav nācies atcelt – visas, kas bija paredzētas klātienē, esam pārlikuši attālināti.

Mākslas nams arī ir slēgts līdz 15. novembrim. Kristapa Kalna un Sarmītes Māliņas izstādi, kas nesen ierīkota, pēc 15. novembra atkal varēs apmeklēt ar Covid-19 sertifikātiem.

PLĀNOTIE PASĀKUMI JĀPĀRCEĻ

2. Inta Burnevica, Kuldīgas kultūras nama direktore:

– Kultūras centrs līdz 15. novembrim apmeklētājiem ir slēgts. Arī pašdarbības kolektīvu mēģinājumi tagad nevar notikt citādi kā tikai tiešsaistē. Katrs kolektīvs, kas līdz šim darbojies

mūsu telpās, pats pieņem lēmumu, kā pēc jaunajiem noteikumiem valstī darboties tālāk. Mēs ievērojam visus epidemioloģiskos noteikumus: ja klātienē darboties nedrīkstam, to arī nedarām. Apmeklētājiem durvis ir slēgtas. Tā kā nevaram viņus apkalpot,

nedarbojas arī *Bīlešu paradīzes* kase. Koncerti, kas bija paredzēti 29. un 30. oktobrī, tiks pārcelti uz novembri, kad darbību varēs atsākt. Visa jaunākā informācija par kultūras nama darbību un pasākumiem tiks izziņota, bet, kad tas būs, vēl pateikt nemāku.

CERĪBAS SAISTA TIKAI AR JANVĀRI

3. Santa Galīņa, Alsungas kultūras nama direktores pienākumu izpildītāja:

– Pie mums, kā jau teikts, nekas vairs nedrīkst notikt. Es šeit būšu, sazvānāma esmu, bet neviena pulciņa vai cita kolektīva mēģinājumi telpās nenotiks. Lielākā daļa pašdarbnieku mēģinājumus uz šo mēnesi ir pārtraukuši, jo dziedāt tiešsaistē diemžēl nav iespējams. Tie kolektīvi, kuri var attālināti, to dara. Pagājušogad mums bija risinājums – mēģinājumi ārā. Tiklīdz noteikumi atļāva, kolektīvi, ievērojot

drošības prasības, pulcējās laukā. Ļoti ceru, ka pēc 15. novembra kaut kas mainīsies. Pirms šiem ierobežojumiem kultūras namā darbojās visi tie kolektīvu dalībnieki, kuri bija vakcināti. Tie, kuri nebija, telpās darboties nevarēja.

Šī situācija izjaukusi virkni plānotu pasākumu. 30. oktobrī bija plānots pasākums deju kopai *Kalmes* – tas atcelts. 17. novembrī bija plānota Mārtiņa Vilsona uzstāšanās, un izskatās jau, ka nenotiks. 18. novembrī svētku ballei sarunājām muzikantus, bet nu notikt nevarēs. Kultūras namā meitenes nāca

nodarboties ar jogu. Ik dienu šeit kas notika, plānu bija daudz.

Šī situācija visus nolikusi uz pauzes. Pasākumus esam atcēlušī, nevis pārceļušī, jo nevar zināt, cik tālu pārcelt un vai vispār vērts ko ielānot. Esmu sākusi plānu rakstīt tikai ar janvāri, jo esmu atmetusi cerības, ka decembrī kaut kas varēs notikt. Varbūt slikti, ka neesmu optimistiska, bet nedomāju, ka šogad vairs ko atļaus. Būs labi, ja decembrī laukā bez cilvēku pulcēšanās atļaus iedegt Ziemassvētku eglī.

Amanda Gustovska

LASĪTĀJS NEMIERĀ

Gaida Autotransporta direkcijas labvēlību

Lasītāja želoja par satiksmi no Basiem uz Kuldīgu. Viņa dzīvo 10 km no pilsētas, bet uz novada centru netiek, jo ir brīvlaiks un skolēnu autobuss nekursē. Arī pēc tam nebrauks, jo ārkārtējās situācijas dēļ vismaz līdz novembra vidum mācības notiks attālināti. „Kā lai tiek uz veikalu pēc maizes, nokārto citas lietas, ko var tikai Kuldīgā, ja sava transporta nav?” jautā iedzīvotāja.

NE REIZI VIEN

Kurzemes plānošanas reģiona sabiedriskā transporta nodaļas vadītāja Vaira Brūdere norāda, ka šis jautājums pārspriests ne reizi vien, taču, lai situāciju mainītu, ar vietējo iniciatīvu nepietiek. Gudenieku pagasta pārvalde pirms nepilna mēneša nosūtījusi Autotransporta direkcijai (AD) lūgumu šo pakalpojumu uzlabot. Iedzīvotāji vēlas, lai mācību laikā tiktu atjaunots reiss rītos no Kuldīgas. Uz Gudeniekiem autobuss darbdienās brauc tehniskā režīmā, proti, tas nav iekļauts oficiālā maršrutu tīklā, un turpceļā pasažieri netiek uzņemti. Pusastonošos no rīta no Gudeniekiem caur Basiem brauc atpakaļ uz Kuldīgu.

V.Brūdere skaidro, ka tehniskajam reisam ir nelieli pašizmaksas ietaupījumi: nav jāmaksā par iebraukšanu autoostā, ir mazāks degvielas patēriņš, nepiestājot pieturās, šoferis drīkst braukt pa labāko ceļu. Uz Gudeniekiem caur Basiem ir taisnākais ceļš, taču tas bieži ir ļoti slikts. Tāpēc tie, kuri taupa savus auto, biežāk brauc ar līkumu gar Zvirgzdu ezeru. Taču baseniekiem līkums iznāk divreiz lielāks. Un ir cilvēki, kuriem no rīta jātiek uz Basiem vai Gudeniekiem un autobuss ir vienīgais transporta līdzeklis.

ĻOTI DĀRGA BIĻETE

Skolas brīvlaikos kādreiz autobuss kursēja otrdienās, ceturtdienās un sestdienās. Jaunajā iepirkumā kopš augusta AD sestdienas no grafika izņēma. Tāpēc iedzīvotāji lūdz šo reisu sestdienās atkal palaist, jo tā ir aktīvākā tirgus diena Kuldīgā. V.Brūdere piebilst, ka šobrīd ir ne tikai brīvlaiks, bet arī ārkārtējā situācija, kad Covid-19 apturēšanas dēļ ierobežota ir gan braukšana, gan tirdzniecība un citi pakalpojumi.

Gudenieku pārvaldniece Daina Bērende teic, ka atbilde no AD vēl nav saņemta. Vēl arī lūgts šajā maršrutā palaist bezmaksas reisu, kā tas

kopš oktobra ir citur Latvijas mazapdzīvotajās vietās. Pilna biļetes cena maršrutā Vārpa–Kuldīga ir 2,50 eiro (no Gudeniekiem līdz novada centram – 2,20). „Tātad turp un atpakaļ ceļš ar autobusu izmaksā piecus eiro – lauku cilvēkam tā ir liela summa,” teic pagasta vadītāja. „Tāpēc jau braucēju ir tik maz. Lētāk ir sarunāt kādu pazīstamo, kas brauc uz centru.”

BRAUCA TIKAI DAŽI

AD sabiedrisko attiecību vadītāja Zane Plone *Kurzemniekam* skaidro, ka, slēdzot jaunus līgumus ar pārvadātājiem, izmaiņas ir aptuveni simt maršrutos Latvijā, izvērtējot pasažieru paradumus un skaitu gan visā reisā, gan atsevišķos posmos. Korekcijas ietekmējis arī Covid-19. Tehniskā reisa funkcija ir autobusu nogādāt līdz vietai, no kuras jāsāk reiss, tādējādi tie pielāgoti nevis pasažieru vajadzībām, bet pārvadātāja plāniem. Izvērtējot pasažieru skaitu maršrutā Kuldīga–Basi–Vārpa, redzams, ka vairākos reisos pieprasījuma tikpat kā nebija. Piemēram, reisā, kas 6.00 sākas Kuldīgā, tikai divas reizes gadā braukuši četri pasažieri. Līdzīga situācija bija autobusā, kas 16.30 izbrauca no Vārpas. Savukārt reisā, kas Kuldīgā sestdienās sākas 8.00, bet Vārpa 14.20, vidēji braucis tikai viens pasažieris. „Iedzīvotāju lūgumu atjaunot sestdienas reisu Sabiedriskā transporta padome varētu skatīt novembrī,” norāda Z.Plone.

VĒLĀK PĀRSKATĪS

Pēc AD ziņām 15 maršrutos (pārsvārā Vidzemē un Latgalē, kā arī Saldus novadā) ar autobusu var braukt par velti. Kritēriji tāda autobusa ieviešanai ir šādi: apdzīvotība mazāka par četriem iedzīvotājiem uz kvadrātkilometru, valsts dotācija brauciena uzturēšanai ir vismaz 85%, autobuss kursē ne biežāk par sešām reizēm dienā, ieņēmumi no biļetēm (tai skaitā valsts daļēji vai pilnībā samaksātajām) nepārsniedz 15%.

Ieviešot bezmaksas transportu, valsts dotācija būtiski nepalielināsies, jo papildus būs jākompensē tikai tā nelielā daļa, ko veido maksas atlaide, bet to jau tāpat sedza valsts.

Sabiedriskā transporta padome vismaz reizi gadā reģionālo maršrutu tīklu izvērtēs, vai vēlams bezmaksas braucienus turpināt un atklāt jaunus.

Daina Tāfelberga

LASĪTĀJS VAICĀ

Kā rīkoties, ja parādījušies simptomi

Slimību profilakses un kontroles centrs atgādina, kā jārikojas, ja esat bijis saskarē ar Covid-19 slimu vai parādījušies simptomi un esat pieteicies uz testu. Ir jauns noteikums potētajam kontaktpersonām.

Vispirms līdz minimumam jāierobežo saskare ar citiem; ja iespējams, nevajag iet uz veikalu un izmantot sabiedrisko transportu; jāsgaida testa rezultāti.

Ja tests ir pozitīvs: jāpaliek mājās, jāatrodas stingrā izolācijā, jāinformē mājinieki. Ja viņi devušies uz darbu, tad jāatgriežas mājās, jo viņi ir kontaktpersonas. Ja darbā esat klātienē, par testa rezultātu jāinformē darba devējs, lai darbavietā var noteikt kontaktpersonas. Sazinieties ar ģimenes ārstu, ievērojiet viņa norādījumus! Ja izmantojat lietotni *Apturi Covid* un esat saņēmis pozitīvu testu, tad, lai savu kontaktu apziņošanai saņemtu kodu, ko ievadīt lietotnē, rakstiet: apturicovid@spkc.gov.lv. Vairāk: www.spkc.gov.lv/lv/pacientiem.

Ja esat noteikts kā kontaktpersona: ir paaugstināts risks saslimt, tādēļ veselība jānovēro 14 dienas (no pēdējās saskares dienas). Ja parādās simptomi, sazinieties ar ģimenes ārstu, kurš pateiks, kā ārstēties; ievērojiet karantīnu, uzturoties dzīvesvietā! Jaunums – līdz 12. janvārim arī vakcinētām kontaktpersonām jāievēro mājas karantīna (nedrīkst doties uz darbu un sabiedriskām vietām). Mājinieki var ikdienas gaitas turpināt. Jāievēro piesardzība: mazgāt rokas, pareizi lietot sejas masku; ja vajag, ģimenes ārsts var izrakstīt darba nespējas lapu. Vairāk: www.spkc.gov.lv/lv/majas-karantina-kontaktpersonam.

Joprojām jāievēro drošības noteikumi: uz sabiedriskām vietām nedoties pat ar vismazākajiem elpceļu saslimšanas simptomiem (kakla sāpēm, nelielu klepu, paaugstinātu temperatūru), regulāri mazgāt vai dezinficēt rokas, maskai jānosēd deguns un zods, telpas jāvēdina vairākas reizes dienā, plaši atverot logus, lai svaigais gaiss vairāk cirkulē. Ja darba apstākļi atļauj, jāstrādā attālināti.

FOTOKOMENTĀRS

Mājsēdē personīgais treneris vajadzīgs arī ēšanas jautājumos.

Intas Jansones teksts un foto

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. **63350567**, e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

Ja jūs avīzē pamanāt kādu kļūdu vai neprecizitāti, būsim priecīgi, ja darīsiet mums to zināmu pa tālruni **63350567**.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā pavadīsiet mājsēdi?

Gunda, rīdziniece:

– Mēs pašlaik spēlējam spēli *Road Game*, kurā jāmeklē dažādi objekti, ēkas pilsētā. Kuldīgā spēles tēma ir kino. Tā šajā laikā izklaidējamies un 19.00 pirms mājsēdes būsim mājās. Brīvdienas pavadīsim laukos, arī pirms tam braucām tur atpūsties, tādēļ mājsēde mūs tik ļoti neietekmē. Mums nekas nav mainījies, ja neskaita to, ka pirms tam apmeklējām kino. Tā vietā nopērkam kādu maksas filmu un noskatāmies mājās. Ar draugiem vairs tik bieži nesatiekamies.

Maira Saliete, strādā telemārketingā:

– Es to pavadīšu ar draugu: skatīsimies filmas un sildīsimies pie krāsns. Pirms tam devāmies izbraucienos, gājām laukā, skatījāmies, kas notiek pilsētā. Šobrīd to vairs nevaram, jo katram ir darbs, pēc kura gribas atpūsties. Viņam darbs beidzas ap 18.00, tad jau īsti vairs nevar neko paspēt apmeklēt. Mājsēde, domāju, mainīs mūsu attiecības uz labo pusi. Pirms tam katrs strādājam, darbojamies savās interesēs, tagad vairāk iznāks pavadīt laiku kopā, mūsu attiecības nostiprināt. Problēmas mājsēdes laikā nesaskatu.

Gerda Vaivode, māmiņa:

– Es jau pusotru gadu dzīvojos pa mājām ar bērniem. Atpūšamies, dodoties pastaigās divas reizes dienā. Ejam uz parkiem, bērnu laukumiņiem, braucam uz jūru, staigājam pa Liepājas ielu. Es pirms mājsēdes tāpat apmeklēju tikai pārtikas veikalu. Vienīgā lieta, kas mainīsies: mazajiem atceltas nodarbības. Bēbišu skolā dziedājam dziesmiņas, gājām rotaļās, bet to darīt vairs nevarēsim. Taču tā bija viena stunda nedēļā. Nebēdājamies – gan jau pārdzīvosim.

Zinta Valaka, pensionāre:

– Es katru dienu esmu mājās. Man nav nekādu problēmu. Vienīgi bērniem nepatīk, jo viņi grib iet skolā klātienē. Arī mazie grib apmeklēt bērnudārzu. Man ir divi audzubērni, blakus aiz sienas otram audzumammai ir vēl divi. Par pasākumiem viņi nav tik ļoti sarūgtināti kā par to, ka vairs nevarēs iet uz skolu un apmeklēt pulciņus: futbolu, tautas dejas. Es veikalos jau laikus esmu paspējusi nepieciešamo iepirkt. Visam var sagatavoties savlaicīgi, lai pēc tam nekādu problēmu nebūtu.

Kristīne Celma, mamma:

– Nav variantu: sēdēsim mājās. Tur jau arī ir daudz, ko darīt, pavadīsim laiku ar bērniem. Mājsēde maina to, ka nevarēsim vairs apmeklēt dažādas aktivitātes, mazāk tiksīmies ar draugiem. Bet lielu atšķirību mūsu dzīvē nav. Kuldīgā ir visai mierīgi. Visvairāk žēl par mazajiem veikaliņiem, sevišķi lietoto apģērbu veikaliem, kam jāslēdzas ciet. Žēl, ka mazos uzņēmējus šis laiks tik ļoti ietekmē.

Dāvis Zūlis, meklē Kuldīgā darbu:

– Es droši vien sēdēšu mājās. Kā atpūtīšos, vēl neesmu izdomājis. Pirms mājsēdes arī nekur daudz negāju, tāpēc tā man nekādus plānus nav izjaukusi. Nesen esmu pārvācies no Valmieras uz Kuldīgu. Man ļoti šeit patīk – skaista pilsēta. Meklēju darbu, grūtāk ir atrast šajā laikā, un tā arī ir vienīgā problēma, ar ko saskaros.

Amanda Gustovska, Lailas Liepiņas foto

ES ZIŅAS

Izlaiž pirmo zaļo obligāciju

Eiropas Komisija (EK) izdevusi pirmo *Next Generation EU** zaļo obligāciju, piesaistot 12 miljardus eiro. Tos paredzēts izmantot tikai veidi labvēlīgām un ilgtspējīgām investīcijām visā ES, tā atbalstot atveseļošanu no pandēmijas. Nauda tiks izmantota saskaņā ar atveseļošanas un noturības mehānismu, kurā vismaz 37% paredzēts ieguldīt zaļajā pārējā, piemēram, pētniecības platformā enerģētikas pārkārtošanai Beļģijā vai sauszemes vēja elektrostacijās Lietuvā. Latvijā nozīmīgi ieguldījumi plānoti daudzdzīvokļu ēku siltināšanā. Paredzēti arī uzlabojumi elektrotīklos un citā infrastruktūrā, kas elektrības cenu ļaus samazināt par 3%–5%. Tāpat būs atbalsts uzņēmumu energoefektivitātes projektiem. Līdz 2026. gada beigām zaļo obligāciju programma varētu sasniegt 250 miljardus eiro.

Eiropas Jaunatnes gads

EK ieteikusi nākamo pasludināt par Eiropas Jaunatnes gadu. Kopā ar citām ES iestādēm, dalībvalstīm, sabiedriskajām organizācijām un jauniešiem visu gadu tā rīkos Eiropas, valsts, reģionālā un vietējā līmeņa pasākumus un izvērtēs jaunas ierosmes. Tas būs cieši saistīts ar instrumentu *Next Generation EU*, kas jauniem cilvēkiem paver dažādas iespējas, tai skaitā labas darbvietas un nākotnes Eiropai atbilstošu izglītību, atbalsta viņu līdzdalību sabiedrības dzīvē. Tiks pievērsta uzmanība jauniešiem būtiskajam arī citās politikās: no lauku attīstības programmām jaunajiem lauksaimniekiem līdz pētniecībai un inovācijām, no dzīves līmeņa izlīdzināšanas līdz klimatīcībai.

Var iesniegt projektus

Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts rosina izvērst iniciatīvas *Jaunais Eiropas „Bauhaus”*** projektus. Vispirms tiks atbalstīti 20 inovatīvi uzņēmumi, kas saņems līdz 50 000 eiro tādām iecerēm, kurās apvienota ilgtspēja (no klimata mērķiem līdz apritīgumam, nulles piesārņojumam un bioloģiskajai daudzveidībai), estētika (pieredzējuma un stila kvalitāte, ne tikai funkcionalitāte) un iekļautība (vispirms domājot par daudzveidību, piekļūstamību un pieejamību cenas ziņā). Jaunuzņēmumi un augošie uzņēmumi ir aicināti iesniegt pieteikumu līdz 17. decembrim. Eksperimentālais posms notika gada sākumā, un 13 uzņēmumi jau saņēma 650 000 eiro.

Teju 600 miljonu sertifikātu

ES digitālais kovidsertifikāts, kas apliecina vakcināciju, testēšanu vai pārslimošanu, reakcijā uz pandēmiju ir būtisks, jo atvieglo drošu ceļošanu un bijis būtisks smagi skartā tūrisma atbalstam. Kopš ieviešanas ir radīts vairāk nekā 591 miljons sertifikātu. Pašlaik tā ir vienīgā sistēma, kas darbojas starptautiskā mērogā. Tajā savienotas 43 valstis četros kontinentos: 27 ES valstis, trīs Eiropas Ekonomikas zonas valstis, Šveice un 12 citas. 60 valstis ārpus ES vēlas sistēmai pievienoties. Neskaitot tās, kas jau pievienojušās, tehniski jautājumi tiek saskaņoti vēl ar 28.

* ES ekonomikas atveseļošanas plāns

** Nākotnes dzīvesveida ierosme, kas apvieno mākslu, kultūru, zinātņi, tehnoloģijas

Informāciju sagatavojis
Europe Direct Kuldīgas birojs

Kā tehnikumā māca restauratorus

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums (KTTT) šogad ievieš restaurācijas tehnikā modulāro programmu* un kolēģus no citiem tehnikumiem iepazīstināja ar savu pieredzi.

KTTT kā restaurācijas metodikas vadošais tehnikums valstī kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju organizēja semināru profesionālo priekšmetu skolotājiem. Piedalījās pedagogi arī no Rīgas Celtniecības koledžas, Zaļenieku Komerčiālās un amatniecības vidusskolas, Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas.

Lekciju par dekoratīvajiem būvgaldniecības elementiem tiešsaistē vadīja celtniecības arheologs, KTTT pedagogs Juris Zviedrāns, atklājot durvju virsgaismas lodziņu plašo pasauli, kas īpaši raksturīga Kuldīgas vecpilsētai. Tā sauktajā hibrīdseminārā klausītāji piedalījās gan attālināti, gan klātienē. Tika apspriesta restaurācijas tehnikā modulārās programmas ieviešana un matemātikas moduļa nozīme šajā darbā. To atklāja metodiķe Līga Muceniece un matemātikas skolotāja Gita Arājuma, stāstot, kā restaurācijas audzēkņiem mācīt matemātiku. Kopā ar speciālistu Jāni Mertenu dalībnieki apmeklēja Kuldīgas restaurācijas centru un devās izzinošā pastaigā, lai vecpilsētā iepazītu labās atjaunošanas piemērus, kā arī kļūdas un trūkumus.

* Programma, ko atkarībā no mērķa veido moduļu kopums. To pamatā ir sasniegtie rezultāti, kas sastāv no novērtējuma un pierādāmām zināšanām un prasmēm.

Katrīna Spuleniece-Aišpure
KTTT arhīva foto

Restaurācijas pedagogi no dažādām pilsētām kopā ar restauratoru Jāni Mertenu Kuldīgas vecpilsētā iepazīst labos piemērus.

Ēdolē izglābj cilvēku

Sestdien Ēdoles pagastā ugunsdzēsēju kādu cilvēku izglābuši no bojāejas. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests izsaukumu saņēmis pēc desmitiem vakarā.

Ugunsgrēks izcēlies divstāvu mājas pirmajā stāvā, kur dedzis dīvāns un bija

izveidojies spēcīgs sadūmojums. Izglābtais iemītnieks nodots Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam, viens iedzīvotājs no degošās mājas izgājis pats, divus evakuējuši glābēji. Pēc aptuveni stundas darba ugunsnelaime likvidēta. Iemesls, visticamāk, ir neuzmanīga rī-

cība ar uguni smēķējot. Dūmu detektora mājoklī nebija.

Trīs diennaktīs Kurzemes reģiona brigāde saņēmusi 23 izsaukumus: sešus uz ugunsgrēku, 12 uz glābšanas darbiem, pieci bijuši maldinājumi.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Komandantstunda un pastiprināta veikalu pārbaude

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks **Kaspars Šabāns**.

18. oktobris. Kāds informē, ka kaimiņš, apstrādājot savu zemi, iearis arī viņa īpašumā. Braucam uz Skrundas ielu, jo uz Kluso ielu jānogādā invalīdu ratiņi. Dodamies uz Virkas ielu, jo tur atsēdies iereibis vīrietis. Nogādājam dzīvesvietā. Vakarā Muceniece ielā nākas savākt vīrieti, kurš uzvedas neadekvāti. Aizvedam mājās. Darbinieki brauc uz Ventspils ielu, jo tai pāri kāds novilcis norobežojošās lentas. Tās novācam.

19. oktobris. Izsaukums uz Pilsētas laukumu – vīrietis guļ invalīda ratiņos. Nogādājam mājās. Pēcpusdienā zvana no Alsungas un lūdz tur parādīties biežāk, jo jaunieši regulāri mēģina zvanītājam uzbraukt ar velosipēdu. Pieņemam zināšanai, jo pats zvanītājs izklausās iereibis. Braucam uz Pelciem, jo tur bariņš jauniešu traucē apkārtējiem. Kā jau gaidīts, pamanot policijas transportu, viņi pamūk uz visām pusēm.

20. oktobris. No Smilšu ielas uz izolatoru aizvedam jauniešu, kurš pārlicku salietojies alkoholu. Par to viņš saņem

protokolu. Dienā uzraugām kārtību pie vakcinācijas centra. Vakarā dodamies uz Estrādes parku, jo tur nepieskatīta atrodas maza meitenīte. Sameklējam vecākus, notiek pārrunas. Naktī traucamies uz Valtaiķiem, kur izcēlies ugunsgrēks. Palīdzam diviem cilvēkiem nokļūt uz Rudbārziem.

21. oktobris. No rīta zvana, ka no Kabiles puses uz Kuldīgu dodas autovadītājs reibumā. Nekā – šoferis ir skaidrā. Pusdienlaikā mums atnes astratu maku, atdodam īpašniekam. Ar šo dienu sākam pastiprinātas tirdzniecības vietu pārbaudes, skatoties, vai apmeklētāji un pārdevēji ievēro epidemioloģiskos noteikumus. Katru dienu tiek izteikti aizrādījumi, drīz sāksim sodīt. Šķērsu ielā kāds dzērājs piesēdis un pats netiek mājās. Aizvedam un pasniedzam protokolu. Vakaros sākas nakts patruļas, jo 20.00 iestājas komandantstunda. Pirmajā naktī pārbaudām 17 cilvēkus – pārkāpumu nav.

22. oktobris. Diena sākam ar veikalu un degvielas uzpildes staciju pārbaudi, vai tiek ievēroti noteikumi. Divi cilvēki saņem aizrādījumus. Tad nodrošinām kārtību pie vakcinācijas centra. Pēc astoņiem atkal patruļējam visā novadā. Pārbaudītas

14 personas – visām ir pašapliecinājumi.

23. oktobris. No desmitiem rītā līdz pieciem pēcpusdienā uzraugām kārtību potēšanas punktā. Kamēr vieni darbinieki dežurē tur, citi apskata veikalus, un aptuveni desmit cilvēku saņem brīdinājumu. Braucam uz Ziedoņa ielu, jo tur kāds dedzina lapas un kaimiņiem tas nepatīk. Vakarā atkal patruļa novadā, pārbaudītas 20 personas. 19 cilvēkiem viss kārtībā, bet pret vienu sākam procesu par alkohola lietošanu sabiedriskā vietā un atrašanos uz ielas komandantstundas laikā bez attaisnojoša iemesla.

24. oktobris. No astoņiem rītā vairākas stundas pārbaudām situāciju veikalos – atkal vairākiem pircējiem nākas aizrādīt, ka zem maskas jābūt arī degunam. Pa to laiku zvana no Kabiles, jo kāda sieviete izkritusi no gultas un pati netiek atpakaļ. Esam citā pagastā, tāpēc palīgā trauc mediķi, Valsts policija. Zvans: Robežu un Ventas ielas krustojumā stāv auto. Jā, tas tur ir – noņemts no uzskaites, bet zagts nav. Paziņojam Valsts policijai. Vakarā atkal mājāsēde. Pārbaudīti desmit cilvēki, divi saņem brīdinājumu.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

Siltas atmiņas, pārsteidzoši fakti par skolu

Kurmāles pagastmājas vēstures istabā ierīkota izstāde *Skolu vēsture*. Tajā ir daudz pagātnes liecību, tostarp par klašu ekskursijām, ballēm un citiem pasākumiem, dienasgrāmatas un bērnu zīmējumi. Pēc 15. novembra izstāde būs atvērta. Aina Sļisarenko, pagasta vēstures pētniece, apmeklētājus ļoti gaidīs, lai arhīvos viņi atrastu sevi.

Novadpētniece Aina Sļisarenko un kultūras organizatore Inete Megne Kurmāles vēstures istabā.

Vēstures istaba tapusi pirms daudziem gadiem ar iedzīvotāju iniciatīvu. Savāks daudz materiālu, un A.Sļisarenko ik pa laikam veido dažādas izstādes. Par skolu tā radās tāpēc, ka Aina kopā ar kultūras organizatori Ineti Megni gribējusi sasaukt absolventus, skolotājus un citus, kam bijis kāds sakars ar Kurmāles pagasta skolām. To vēsture pētni gan arhīvos, gan pēc cilvēku atmiņām. A.Sļisarenko palīgā ņēmusi arī Vilgāles pamatskolas bijušās direktores Astrīdas Štorhas 2008. gadā izdoto grāmatu par Planīcas pamatskolu. 2016. gadā vecajā pagastmājā atrasti dokumenti, un tas bijis unikāls brīdis, kurā atklājies, ka pagastā skolu bijis ļoti daudz. Dokumenti nodoti arhīviem, bet informācija paturēta.

ATKLĀJUMI TURPINĀS

Pirmā bijusi Jāteles muižas bērnu izglītošanas skola. Ziņas par to lasāmas 1841. gadā. Nākamais ir 1892. gada 1. oktobra apliecinājums par Vilgāles pagasta skolu.

Aina Zute no Pelčiem atsūtījuši ļoti daudz materiālu, jo, pētot sava pagasta vēsturi, atradusi ziņas par vācu kolonistu skolu *Rungās*, vēlāk *Gaismās*. Gan A.Zutei, gan Ievai Neilandai ir skolotāju fotogrāfijas. Tomēr, tā kā uzvārdu un attēlu ir daudz, precīzi nosaukt katru bildē esot teju neiespējami. Pie *Gaismām* atrasta kapsēta tikai ar vācu uzvārdiem. 20. gados skolā audzēkņu bijis pārāk daudz, tāpēc *Gaismās* uzcelta vēl viena skola. Ēka nav saglabājusies, bet vēstures istabā redzamas fotogrāfijas.

Vecajos dokumentos atrasta informācija par Vilgāles divgadīgo lauksaimniecības skolu, kas 1912. gadā nodegusi. To apliecina arī dokumenti, kas atrasti vecās pagastmājas bēniņos. Tās esamību apliecina saraksti ar skolēniem gan no Kuldīgas, gan Talsiem un Saldus, kuri šajā skolā mācījušies.

NO PLANĪCAS LĪDZ ARGENTĪNAI

Izstādē redzama arī Planīcas

Vijas Astaševskas dāvinātā Kurmāles vācu pamatskolas kopbilde.

pagasta pamatskola, kas 1970. gadā darbību pārtraukusi. Tā darbojusies jau Latvijas brīvvalsts laikā. 2003. gadā pie A.Sļisarenko atbraucis šīs skolas skolotājas Anetes Rezbergas dēls Vilnis, kurš izstāstījis, kā viņa ģimene savā laikā aizbēgusi uz Argentīnu. Anetes meita Mirdza bijusi Latvijas goda konsule Argentīnā un uzrakstījusi ļoti interesantu vēstuli, pastāstot, kā šī skola pastāvējusi, kā mamma tur mācījusi, kā bērni ēdināti un guldināti. Aina priecājas, ka tikusi arī pie fotogrāfijām, kurās redzama gan skola, gan skolotājas dēls Vilnis. Viņa atceras aizkustinošu brīdi, kad Vilnis mammai vedis smiltis un stāvējis pie koka, kas bērniībā bijis mīļš.

GAIDA STĀSTUS PAR OZOLU

Planīcas astoņgadīgajā skolā mācījušās gan Aina, gan Inete. Tai laikā pie skolas audzis liels ozols, un I.Megne izdomājusi šogad izveidot stāstu kopumu, kurā cilvēki par šo ozolu dalās atmiņās. Daži stāsti ir iesūtīti, bet abas entuziastes cer sagaidīt vēl. No 1951. līdz 1964. gadam Planīcas septiņgadīgo skolu vadījis direktors Jānis Lakševics, un viņa mazbērni Aina atstājuši fotogrāfijas par direktora un ķīmiņas skolotāja darbu. Pēc tam sešus gadus par direktori strādājusi Lilija Fišmeistere. No 1970. līdz 1980. gadam skolu vadījusi Marija Sula, kura izveidojusi kabinetu sistēmu.

I.Megne stāsta, ka 1992. gadā Planīcas astoņgadīgā skola pārcēlusies uz bijušo bērnu dārzu Vilgālē. Šī ēka pārbūvēta, un abas kurmālnieces skolas laiku atceras kā ļoti pozitīvu. Sākotnēji telpas bijušas caurstaigājamas. Inete atceras, kā Ainas klase gājusi cauri viņas klasei, un tas šķitis tik normāli, ka nereti pat nav pamanīts.

Tagad Kurmālē ir viena skola – Vilgāles pamatskola, ko no 1980. līdz 2018. gadam vadījusi direktore Astrīda Štorha, kura tagad ir pensijā. Viņas vietā stājušies direktore Aiga Zīle, un pašlaik skolā ieviesta Montesori programma. Pagasta vēstures istabas iekārtotājas saka lielu paldies skolas kolektīvam, kas uzticējis savus materiālus.

Tikko sākusi gleznot

Kurmāles izstāžu zālē izlikta Laidu pagasta bijušās bibliotekāres Vizmas Hartmanes gleznas. Inetu Megni uzrunājis tas, ka gleznas ir gaišas un priecīgas, īpaši šai drēgnajā un drūmajā laikā.

Tā kā valstī ir ārkārtējā situācija, tad līdz 15. novembrim kultūras iestādes ir slēgtas.

V.Hartmane gleznot sākusi nesen, kad aizgājusi pensijā. Viņa stāsta: „Dzīvoju Laidos, man ir 62 gadi. Tikko aizgāju no darba bibliotēkā un aizgāju pensijā. Man ir četri bērni un astoņi

Daļa no laidienieces Vizmas Hartmanes gleznām.

mazbērni. Man patīk zīmēt jau kopš bērnības, un gleznošanas pamatus apguvu Liepājas Lietišķās mākslas vidusskolā, ko absolvēju 1977. gadā. Bet tikai tagad, kad esmu izaudzinājusi un izskolojusi bērnus un aizgājusi no darba, esmu

pievērsusies mākslai. Pirms tam vienkārši nebija laika. Mani pirmie darbiņi tapa šīgada janvārī.”

I.Megne ikvienu aicina pēc mājās sēdes skaistos darbus apskatīt, jo tas esot kā pierādījums, ka Kuldīgas novadā dzīvo talantīgi cilvēki.

Lai prieks mācīties 1. klasē

Šogad Kurmālē ir 31 pirmklasnieks, un pagasta bērni mācās dažādās Kuldīgas novada skolās. Ceturto gadu pagasta pārvalde mazos skolēnus apsveic.

Tā kā pandēmijas dēļ lielu pasākumu rīkot nevar, nācies izdomāt, kā bērnus lielajā notikumā apsveikt tā, lai ievērotu epidemioloģiskās prasības. Katrai ģimenei bija jāsazinās ar kultūras organizatori Ineti Megni, lai vienotos par laiku, kad atnākt pēc dāvanas. Katram jāatrod lapiņa ar bērna vārdu, tad uz tāfelītes jāatrod sava skola un jāpielīmē vārds. Katrs bērns saņēmis dāvanu, kurā ir krūzīte ar viņa vārdu un pagasta ģerboni un pildspalva. I.Megne secina, ka pat tads nieciņš bērniem radot smaidu,

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

bet viņa esot laimīga, ka šai laikā var izdomāt, kā ikdienu padarīt priecīgu. Pagasta pārvalde turpinās plānot, kā iedzīvotājus iepriecināt, un neaizmirsīs par svētkiem, kas tuvojas.

„Mērķis paliek – tā ir vakcinācija”

Latvijas iedzīvotājiem četras nedēļas jāievēro stingra mājsede, citādi var pienākt brīdis, kad mēs nesaņemsim primāro veselības palīdzību, jo visi resursi būs veltīti kovida slimniekiem, – tā reģionālo mediju pārstāvjiem attālinātajā preses konferencē sacīja Ministru prezidents KRIŠJĀNIS KARIŅŠ. Premjerministrs runāja par valstī aktuālāko, atbildot arī uz žurnālistu jautājumiem.

SLIMNĪCĀS DAUDZ CILVĒKU PĒC 50

„Nospiedošā tēma joprojām ir pandēmija. Visai valstij jāiet četru nedēļu garā mājseidē. Veikali būs slēgti, nebūs pieejami pakalpojumi, izklaide. Nevajadzētu šajā laikā apmeklēt arī radus. Valā būs pārtikas veikali, kur iegādāties pirmās nepieciešamības preces. Kāpēc šāda situācija? Mums ir jāpārlauž transmisijas ķēde. Ja neko nedarīsim kopīgiem spēkiem, būs nespēja sniegt cilvēkiem pat viselementārāko palīdzību, jo visi spēki tiks novirzīti kovida pacientiem. Ārsti brīdina,

ka varētu būt, piemēram, auto-avārija un būs grūti cietušajiem sniegt pirmo palīdzību, jo visi medicīnas resursi nodarbināti citur. Tāpēc tagad visiem jāievēro stingra mājsede. Pēc šī perioda atgriezīsies zaļajā režīmā. Taču vēl lielāki ierobežojumi gaidāmi nevakcinētajiem cilvēkiem. Īpašas rūpes ir par senioriem. Slimnicu statistika liecina, ka vislielākā noslodze ar kovidu ir, sākot ar 50 gadus sasniegušajiem un vecākiem cilvēkiem. Tie, kuri šajā vecuma posmā nav vakcinējušies, ir drauds paši sev, arī ve-

selības aprūpes sistēmai un visai sabiedrībai. Mums jau ir pieņemts lēmums, ka no novembra vakcinētajiem iedzīvotājiem, sākot ar 60 gadiem, piecus mēnešus tiks maksāti 20 eiro mēnesī. Pieņemts arī, ka valsts pārvaldē strādājošajiem ir pienākums vakcinēties, līdzīgi kā tas ir pedagogiem, medicīmi, sociālās aprūpes centru darbiniekiem. Darba devējiem ir pienākums noteikt, kuriem darbiniekiem jābūt vakcinētiem, jo viņi ir kontaktā ar citiem un var apdraudēt līdzcīvēkus. Mājseides laikā jāturpina vaci-

nācija. Mūsu visu interesēs ir tas, lai sabiedrība atkal būtu atbrīvota. Zviedrija, Somija, Norvēģija, Dānija, Īrija – valstis, kurās vakcinācija norit labi. Cilvēki arī tur saslimst, bet nenonāk slimnīcās, jo ir potēti.”

VAIRĀK VESELĪBAI UN INFRASTRUKTŪRAI

„Šobrīd tiek virzīts valsts budžets. Tikko to Saeimā izskatīja budžeta komisija, to skatīs Saeima pirmajā lasījumā. Ikgadējie izdevumi palielinās par 300 miljoniem. No tā visa 100 miljoni tiek veselības aprūpei, onkologi-

jas ārstēšanai, algām un vēl daudz kam citam. Vēl 100 miljonu paredzēti investīcijām pašvaldībās, lai labāk var īstenot administratīvi teritoriālo reformu, uzlabot gan ceļus, gan citu infrastruktūru. Zinātnei bāzes palielinājums būs par 32%, un tas ir lielākais gada palielinājums, kāds vispār bijis. Nodokļu slogs darba ņēmējam būs vieglāks – no 1. janvāra neapliekamais minimums būs 350 eiro, bet no jūlija tie būs 500 eiro. Būs labas izmaiņas, kas veicinās mūsu ekonomisko attīstību.”

„Vajadzīga visas sabiedrības mobilizācija, uzrunājot vecākus cilvēkus – ne tikai ģimenes locekļus, bet arī kaimiņus. Tiem, kuri dzīvo vieni, jautāt, vai ir vakcinēti. Var palīdzēt pieteikt mājas vakcināciju vai piedāvāt aizvest uz tuvāko vietu,” aicina Ministru prezidents Krišjānis Kariņš.

Krievvalodīgo iedzīvotāju vidū vakcinācija ir zema. Lai skaidrotu tās nepieciešamību, sūtītots vēstules krievu valodā. Kas vēl iecerēts?

„Valdībā šis jautājums skatīts divreiz. Pirmajā vakcinācijas birojs piedāvāja izdot avīzi, otrajā reizē – vēstules. Tas var būt latviešu valodā ar jebkuras citas valodas tulkojumu. Kolēģiem ir bažas, vai tas būs iedarbīgi. Protams, šādos apstākļos cilvēki jāuzrunā viņiem saprotamā valodā. Bet veids, kā to grib darīt, tiek uzskatīts par maz efektīvu. Cilvēki jāuzrunā, bet to vairs nevar izdarīt tikai ministrija vai vakcinācijas birojs – jāiesaistās visai sabiedrībai. Pēc aplēsēm tie ir 250 tūkstoši cilvēki. Viņus varētu savakcinēt divu nedēļu laikā, ja tikai varētu uzrunāt.”

„Slimnīcās vislielākā noslodze ar kovidu ir, sākot ar 50 gadu vecumu. Viņi savās rokās tur sabiedrības dzīvības atslēgu.”

„Vai jūs būtu gatavs krievvalodīgos uzrunāt viņu dzimtajā valodā?” „Krievu valodu labāk sapro-

tu nekā runāju. Nezinu, kurus metodes būtu tās labākās. Esmu atvērts visām metodēm. Kā valdības vadītājs esmu aicinājis vakcinēties kopš pavasara katrā intervijā. Ja cilvēks vairāk uzticas savam kaimiņam nekā politikā, ārstiem, tad viņam vajadzētu izstāstīt, ka jāpotējas. Jāuzrunā no visām pusēm.”

Pēc 15. novembra plānots atgriezties zaļajā režīmā, bet ar vēl stingrākiem ierobežojumiem nevakcinētajiem. Kas šie ierobežojumi būs?

„Tie tiek apspriesti. Ejoj uz lielo tirdzniecības centru, jābūt vakcinācijas sertifikātam. Kārtību varētu mainīt tā, ka, ejot ne tikai uz lielveikalu, bet arī lielu veikalu, būs jābūt apliecinājumam par vakcināciju. Aizvien grūtāk būs tiem, kuri izvēlējušies nevakcinēties. Ja viņi nav vakcinēti, lai neiet sabiedrībā, jo paši ir apdraudēti un ir arī drauds citiem.”

Vai Saeima varētu atbalstīt Darba likuma grozījumus, ka darba devējs varētu nevakcinētu darbinieku atbrīvot?

„Pagājušajā reizē, kad virzīja kovida pārvaldības likuma grozījumus, kas skar darba devēja tiesības darbinieku atbrīvot tad, ja tas nebūs vakcinējies, valdība līmenī visai koalīcijai bija vienprātība, bet Saeimā tās nebija. Šobrīd šķiet: visa koalīcija

uzskata, ka tā ir nepieciešamība. Valdībā par to diskusijas nebija. Sagaidu, ka Saeimā būs līdzīgi. Politīki, kuri šaubījās, saprot, ka valstij nav izvēles.”

Vai ir konkrēts plāns, kā vēl uzrunāt seniorus potētīs?

„Kopš pavasara strādā vakcinācijas birojs. Esam tādā stadijā, kad valdības sēdēs ministri nāk ar savām spontānajām idejām, piemēram, doties uz baznīcām, kur pulcējas konfesiju pārstāvji. Zinām, ka liela daļa ir vecāka gadagājuma cilvēki. Ārpus baznīcas brigāde visiem piedāvātu rindas kārtībā vakcinēties. Dažādi risinājumi tiek piedāvāti. Nav pareizi, ka šīs lietas jāizdomā ministriem, ja jau mums ir cilvēki, kuriem šajā jomā tiek maksāta alga.

Ir ļoti svarīgi, lai cilvēki, īpaši vecumā 50+, kas, izrādās, ir riska grupa, saprastu, ka viņiem jāvakcinējas. Viņi savās rokās tur sabiedrības dzīvības atslēgu. Ja vakcinēties, varēsim atceļt ierobežojumus un atgriezties ierastajā dzīves ritmā. Ja tomēr nevakcinēties, savā ziņā turpinās turēt gūstā gandrīz visu valsti. Cilvēki jāpārliecina ar labu, bet ir arī ierosinājums, ka tas ir pienākums. Somijas premjeram jautāju, kā viņi pārvarēja pretestību. Viņš nesaprata, par ko es runāju. Tur bija izaicinājums, kā vakcinēt nevakcinētos, bet Saeimā tās nebija. Šobrīd šķiet: visa koalīcija

līdz Jāņiem, tad process apstājas. Vakcīnas krājās noliktavās. Pirms tam personīgi pārliecināju citu valstu kolēģus, lai Latvijai piešķir vairāk vakcīnu, lai atgūtu izstrūkumu, ko Veselības ministrijas eksperti bija mums sagādājuši, no Pfizer vakcīnas atsakoties. Kam tad patīk tās potes? Nevienam. Bet tā var izglābt dzīvību. Sākotnēji sociologi informēja, ka nopietnas grūtības varētu būt no desmit līdz 14% – viņi nevakcinēsies. Bet mazais procents izauga līdz 30%. Kāpēc? Ir daudz dezinformācijas sociālajos tīklos.”

„Mums jāpārlauž slimības transmisijas ķēde. Ja neko nedarīsim kopīgiem spēkiem, būs nespēja sniegt cilvēkiem pat viselementārāko palīdzību.”

„Uzņēmēji prasa skaidru vēstījumu, ko darīt ar tiem, kuri strādāt nevar, jo nav vakcinācijas sertifikāta, bet kurus atļaut nevakcinēt, bet kurus atļaut nevakcinēt negrib, bet strādāt sabiedriskajā sektorā grib,

spiedienam jābūt vēl lielākam, bet spiediens nedrīkstētu būt uz uzņēmējiem. Iznāk, ka Saeima lēmumu pieņemt negrib un liek to darīt uzņēmējiem.

„Darba likuma grozījumus nosūtījām uz Saeimu, tam tiks nozīmēti divi lasījumi; ja Saeima grib, var pieņemt arī vienā dienā. Pats kā Saeimas deputāts agrāk to esmu darījis. Vienīgi risks ir tāds, ka Valsts prezidents tos varētu neizsludināt. Ceru, ka apstākļi būs pietiekami mainījušies, jo spiediens ir arī uz Saeimas deputātiem. Domāju, ka varētu atbalsēt. Jautājums nebūs politizēts, jo arī opozīcijas deputātiem būtu jārunā, lai viņu vēlētajī būtu vakcinēti.”

Solījāt, ka vakcinācijas punkts būs tuvāk vecāku cilvēku dzīvesvietai. Ģimenes ārsti laukos nav tuvu, ir sarežģīti kaut kur nokļūt. Tuvāk ir pagasta pārvalde, sociālie darbinieki.

„Vienā rīta raidījumā dzirdēju sakām: „Šodien rīkoti trīs izbraukumi.” Nodomāju – gaužām maz. Mums vajadzētu daudz vairāk, varbūt pat simt vai divsimt. Vakcinācijai jābūt pieejamām. Valdībā pieņemam lēmumu, viss it kā ir labi, bet rezultāta trūkst. Varbūt vecākiem cilvēkiem nevajag par vakcināciju daudz stāstīt, bet gan ierasties pie viņiem jau ar gatavu nūru. Tieši uz neapzinīgajiem, kuri potēties negrib, bet strādāt sabiedriskajā sektorā grib,

spēkiem, jo tā ir kara laika operācija. Situācija nobriedusi tik tālu, ka bez plašas iedzīvotāju iesaistes būs grūti. Man nāk uz valdību ministrs un stāsta, ka viss notiek, bet es redzu, ka tā nav. Labāk atzīt, ka kaut kas nedarbojas. Mums ir raksturīgi, ka negribam, lai par mums slikti domā. Sākot ar 65 gadiem, var pieteikties vakcinācijai mājās. Nevaru pateikt, vai šai iespējai ir pieprasījums, vai ir jāgaida nedēļa, mēnesis.”

„Sākot ar 65 gadiem, var pieteikties vakcinācijai mājās.”

Kāds dažādām sabiedrības grupām būs atbalsts?

„Atzīvināsim tos pašus mehānismus, kādi jau bija: gan dikstāves pabalstus, gan visus pārējos pabalstus cilvēkiem, arī uzņēmējiem, kurus šī problēma skārusi. Valsts maksās kompensāciju. Vai tas izmaksās dārgi? Jā. Finanšu ministrija aprēķinājusi, ka četras nedēļas nodokļu maksātājiem varētu izmaksāt apmēram 200 miljonus eiro. Milzu nauda – tā mums vēl nav nopelnīta. Valsts kase to aizņemas finanšu tirgū. Valdība naudu izdod, un valstij ir

parāds, kas jānomaksā.

Kopējā situācija ir laba – mēs šādu parādu varam uzņemties. Parādu līmenis mums ir zemāks nekā daudzām citām Eiropas valstīm. Šajā ziņā neesam ekonomiskajā krīzē. Tomēr jāsaprot, ka tā ir aizņemta nauda. Neko nedarot, tas izmaksātu dārgāk nekā šie 200 miljoni – tie varētu būt ap 300 miljoniem. Iet mājseides režīmā ir lētāk nekā tajā neiet. Nevakcinēto cilvēku daļēji slimnīcas pārkarst. Arī mēs, vakcinētie cilvēki, piedzīvosim ievērojamas neērtības. Kaimiņvalstīs Eiropā, kur vakcinēto ir daudz, ekonomika turpinās attīstīties, un nebūs jāizdod lieki līdzekļi.

Pagājušajā gadā mums nebija izvēles – nebija vakcīnas, bet tagad tā ir. Būšu ieinteresēts lasīt sociologu atzinumus, kas ir tie iemesli, kāpēc cilvēki mūsu valstī nav vakcinējušies. Šis fenomens ir raksturīgs visā Austrumeiropā – daudzi nejut solidaritāti pret līdzcīvēkiem.”

„Nē. Ja būs nepieciešams aizņemties papildu naudu kovida seku segšanai, mēs to darīsim – finanšu tirgos nebūs grūtību. Nevarētu izmaksāt apmēram 200 miljonus eiro. Milzu nauda – tā mums vēl nav nopelnīta. Valsts kase to aizņemas finanšu tirgū. Valdība naudu izdod, un valstij ir

varam būt ilūzijās, ka viss būs beidzies. Problēma tiks atrisināta tad, kad vakcinēti būs 75% sabiedrības. Atbalsētāji arvien stingrākus ierobežojumus tiem, kas vēl pēc tam nebūs vakcinējušies. Publiskajā telpā ir izskanējis, ka šiem cilvēkiem vajadzētu uzņemties arī finansiālu atbildību par savu ārstēšanu, ja ir saslimuši. Sabiedrībai jāuzdod jautājums: „Cik ilgi varam atļauties būt mazākuma gūstā? Kurā brīdī no viņiem jāšak prasīt lielāku atbildību?” Manuprāt, tas brīdis ir nobriedis. Brīvība un demokrātija bez individuālas atbildības ved uz postu. Ja tās nav, nekā cits neatliek kā būt bargiem.”

Vai varam paļauties uz drošības dienestu spēju labi organizētajam dezinformācijas kampaņām izkert rīkotājus?

„Mūsu drošības dienesti labi spēj izsekot tam, kur kājas aug. Mēs dzīvojam demokrātijā, un tajā nav pierasts, ka var pilnībā apturēt, apcietināt cilvēku, kurš paudis savu brīvo domu. Tas ir izaicinājums: kā saglabāt vārda brīvību, bet nošķirt to, kur sākas ļaundarbība pret valsti.”

Vai pēc novadu reformas ir saņemti pirmie signāli, kas darīs pārsteidzīgi, nepareizi?

„No jaunievēlētajiem pašvaldību vadītājiem ir saņemtas pozitīvas atsauksmes, jo viņi saredz, ka tagad viņiem ir risks un iespēja sāktot vienu otru jautājumu, kas

„Somijas premjeram jautāju, kā viņi pārvarēja pretestību pret vakcināciju. Viņš nesaprata, par ko es runāju. Šis fenomens raksturīgs visā Austrumeiropā – daudzi nejut solidaritāti pret līdzcīvēkiem.”

agrāk bija grūtāk kārtojams. Konkrēti ir runa par skolu tīklu. Tas izveidots ar domu, ka būs ap trīs miljoniem iedzīvotāju. Īstenībā mums ir zem diviem miljoniem, un tas jākonsolidē. Agrāk pašvaldībās divas skolas bija tuvu viena otrai, bet katra savā, un neviena nebija gatava savu mazo skolu slēgt vai apvienot. Tagad, kad tas ir vienā teritorijā, pašvaldību vadītāji redz, kā to darīt. Arī sīkās lietās, piemēram, grāmatvedībā, juridiskajā dienestā utt.

Nepilnību būs ļoti daudz. Būs nedaudz atšķirīgi katrā pašvaldībā. No valsts pārvaldes efektivitātes tas ir solis pareizā virzienā. Nākamgad budžetā paredzam vēl 100 miljonus pašvaldībām, lai īstenotu savus attīstības plānus. Vēl priekšā ir slimnīcu tīkla reforma, ko Veselības ministrija valdībā vēl neiesniedz, kā to labāk sakārtot. Valstij var koncentrēties kādās septiņās lielākās slimnīcās un nodrošināt cilvēku mobilitāti uz lielajiem centriem, kur spēj sniegt pilnīgu aprūpi, nevis uz daudziem maziem centriem, kur to spēj tikai daļēji. Nepieciešams arī transports. Bet vispirms plāns jāizstrādā līdz galam.”

„Pagarināts skolēnu brīvlaiks, un tad 4.–12. klases mācīsies attālināti līdz 15. novembrim. Vai plānots kāds atbalsts ģimenēm ar bērniem?” „Šobrīd ar mani par to nav runāts. Varam skatīt, kāds atbalsts nepieciešams ārpus tiem, kas piešķirti darba devējiem. No epidemioloģiskā viedokļa saslimstība skolās ir, tāpēc kustība jāierobežo. Vai būs nepieciešams īpašs pabalsts, skatīsimies.”

Ierosināts, ka nevakcinētajiem jāuzņemas finansiāla atbildība. Cik tālu ir šis dokuments?

„Tas vēl nav dokuments? Ir diskusija, kā varētu šādu atbildību prasīt. Šobrīd diskusiju ierosinu, jo sabiedrībā tas jārisina. Ir arī ētiskas dabas jautājums. Vai mani kāds drīkst apdraudēt? Kā prasīt atbildību no cilvēka, kurš pandēmijas laikā nepalīdz savus līdzcīvēkus pasargāt?”

Kā ir būt politikā krīzes laikā?

„Uzprasiet to man pēc krīzes! Visu ar prieku izstāstīšu.”

„Kā vērtējat policijas darbu, ja viena viltota sertifikāta izmeklēšana ilgst trīs mēnešus? Bet dzirdam, ka šādu gadījumu ir daudz.

„Nesaprotu, kāpēc Veselības ministrija nav vērsusies pret ārstiem, kuri veicina dezinformāciju. Bija mums ģimenes ārsti, kuri sākumā atteicās potēšanā piedalīties. Tas jau nav policijas darbs, bet gan pašas Veselības ministrijas. Par kriminālprocesu un policijas darbu grūti komentēt. Valstī sen esam konstatējuši, ka jāuzlabo kvalifikācija tiem, kas šo darbu dara. Budžetā nauda mācībām un algas paaugstināšanai ir paredzēta.”

„Cik ilgi varam atļauties būt mazākuma gūstā? Brīvība un demokrātija bez individuālas atbildības ved uz postu. Ja tās nav, nekā cits neatliek kā būt bargiem.”

Kāpēc potēšanas vajadzētu uzlikt par pienākumu?

„Iemesls ir ļoti vienkāršs. Daudz cilvēku, tai skaitā seniori, nav vakcinējušies. Cieš ne tikai viņi, bet visa sabiedrība, arī veselības aprūpe ir uz sabrukšanas sliekšņa. Mums nav citas izvēles. Kāpēc vakcinēties? Lai pasargātu sevi, tuviniekus, lai varētu doties uz darbu, veikalumiem. Saslimst arī vakcinētie, bet trīsreiz retāk. Lielā atšķirība – vakcinētie ļoti reti nonāk slimnīcā. Nevakcinētajiem tā ir laimes spēle.”

Kā ir būt politikā krīzes laikā?

„Uzprasiet to man pēc krīzes! Visu ar prieku izstāstīšu.”

Inta Jansone
Tiesīsaistes attēls

PASAULĒ

Kas tā par vietu? 36. kārta

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Arhipelāgs, ko veido deviņas lielas vulkāniskas izcelsmes salas, kā arī mazu salu grupa, atrodas aptuveni 1400 km no tam piederīgās suverēnās valsts galvaspilsētas. Reljefs – kalnains, augstākā virsotne ir kāds vulkāns (2351 m). Ja mēra no pamatnes zem okeāna līdz virsotnēm, tad tie ir vieni no augstākajiem kalniem uz planētas. Salās valda subtropu jūras klimats, kur daudz mūžzaļu subtropu mežu un krūmāju. Galvenās nozares ir lauksaimniecība, lopkopība, zvejniecība un tūrisms, kas kļūst par galveno sfēru apkaimē. Kultūra, dialekts, virtuve un tradīcijas ievērojami atšķiras, jo divu gadsimtu laikā attālās salas tika apdzīvotas sporādiski. Kā šīs salas sauc?

Atbildi gaidām līdz 28. oktobra 11.00, to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

35. kārtas atbilde: Balatons, Ungārija.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Indra Grandava, Velta Višņevska, Inese Midrijāne, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Vineta Kondraņicka, Vilnis Bēniņš.

Konkursu atbalsta veikals Cikāde.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus jaunajā Kuldīgas novadā.

36. jautājums

Kāda iela Kuldīgā redzama fotogrāfijā?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz 28. oktobra 11.00 sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

35. jautājuma atbilde: Kuldīga, Baznīcas iela 32.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Daina Gerente.

FOTOKONKURSS

Kas šajā attēlā ir citādāk? Atrodi neatbilstības!

Atbildes līdz 28. oktobra 11.00 sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai fotoattēlu, izgrieztu no laikraksta, sūtīt redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstulju kastītē.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un līdz 28. oktobra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Cik pulciņu un kur vada audēja Daiga Jansone?

Iepriekšējā jautājuma atbilde: *Kuldrum* ir projekts un interneta vietne stāstniekiem ap Baltijas jūru. Salikums no vārdiem *Kuld rum* jeb *Gold room*, tulkojumā – *zelta istaba*.

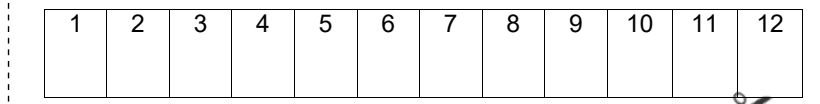
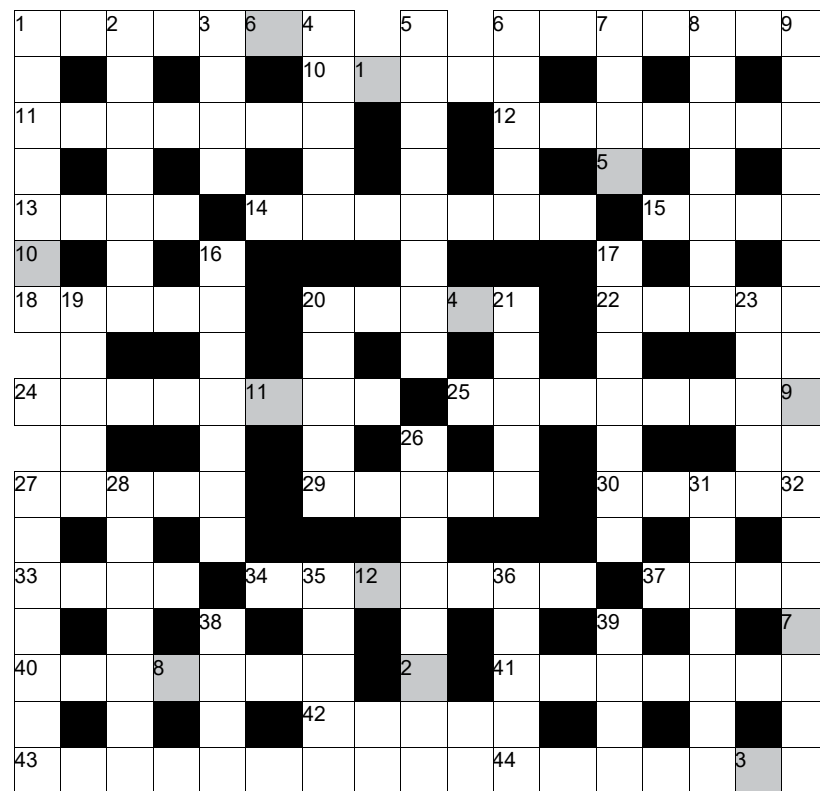
Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Indra Grandava, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Daina Gerente.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Agita Leontjeva.

Risinājumu gaidām līdz 28. oktobrim.

Horizontāli. 1.Zvaigžņveidīga aktīvā galaktika, kurai raksturīgs ļoti intensīvs starojums radioviļņu diapazonā. 6.Megalītisku tempļu komplekss Maltas arhipelāgā Gozo salā. 10.Geišas mājvieta. 11.Varonis daudzos bruņinieku romānos; šķīsts un nelabojams ideālists. 12.Pilsēta Kipras Republikā, valsts nozīmīgākā un noslogotākā lidosta. 13.Mēneša vidus diena seno romiešu kalendārā. 14.Sakrāla celtnes reliģiskajiem rituāliem 15.Valsts Centrālajā Āfrikā. 18.No gulbajiem veidots žogs. 20.Skotu mitoloģijā – ļauni ūdens gari upēs un ezeros. 22.Debesu Buda, kuru pielūdza Japānā; tiek uzskatīts, ka viņš dzīvo *šķīstajā zemē* tālu rietumos, uz kuriem ticīgi dodas pēc nāves. 24.Grieķu mitoloģijā – dieva Hermeja dēls, veikls laupītājs, kuram piemita spēja kļūt neredzamam vai iemiesoties jebkurā veidolā. 25.Dabisku vai sintētisku materiālu (piem., kvarca smilšu, saistvielu, grafitu) maisījums liešanas veidņu izgatavošanai. 27.Zvaigznājs debess dienvidpola tuvumā, tajā atrodas daļa no Lielā Magelāna Mākoņa; Latvijā nav novērojams. 29. Islāma tekstu krājums, kurā ietilpst leģendas par Muhamedu, arī korāna papildinājumi un tulkojumi. 30.Vissenākie indiešu literatūras teksti, hinduisma svētās grāmatas. 33.Latviešu postfolkloras un folkloras grupa. 34.Tumšs, neskaidrs; nesaprotams, nepazīstams; nemācīts. 37.Administratīvi teritoriāla vienība Dānijā. 40.Riteņbraukšanas sprinta daudzciņa. 41.Attīrīts ādas pusfabrikāts, pamatāda, ko iegūst jēlādu sagatavošanā. 42.Siknauda Gruzijā. 43.Vertikāla šahta vizuālai (parasti pazemes komunikāciju) kontrolei. 44.Alu sistēma ar pazemes strautu un diviem ezeriņiem, atrodas Gaujas pietekas Braslas labajā krastā, Gaujas nacionālajā parkā.

Vertikāli. 1.Skandināvu mitoloģijā – mazs, gudrs cilvēciņš, ko pēc āsu un vānu cilts dievu kara šie dievi radījuši no savām siekalām. 2.Džainistu lūgšana, kas ļauj pēc lūgšanām atgriezties pasaulīgajā dzīvē. 3.Kārts ar diviem slīpiem zariem apakšgalā zivju ķeršanai (apv.). 4.Mērce (apv.). 5.Tiesībsargājošo struktūru organizācija, kurā apvienojušās Eiropas Savienības valstis. 6.Ķeltu ciltis, kas no 5. līdz 1. gs. p.m.ē. apdzīvoja tagadējo Franciju, Beļģiju, Ziemeļītaliju. 7.Pilsēta Zālamana salās, Rietumu provincē. 8.Upe Āzijas DA, Ķīnā un Mjanmā. 9.Pilsēta Krievijā, Hakasijas Republikas galvaspilsēta. 16.Jaunveidojums (augiem) sadzījuša ievainojuma, bojājuma vietā. 17.Senās Kurzemes zeme, kas aptvērusi Ventas vidusdaļu no Abavas ietekas līdz Skrundai. 19.Rīta lūgšana Romas katoļu baznīcā. 20.Ar oglekli bagāts cietais kurināmais, ko iegūst, karsējot kurināmo, bez gaisa piekļūšanas. 21.Latgaļu apdzīvots novads 12.–13. gs., aptvēra Jumāras baseinu Gaujas labajā krastā (tagadējo Kocēnu, Vaidavas un Zilākalna pagastu). 23.Krievu tautas strinkšīnāmās stīgu instruments ar apaļu koka korpusu (ar divām, trim vai četrām stīgām). 26.Pulsa viļņa augšupejošā daļa (med.). 27.Jūras kalns; vulkāniskas izcelsmes zemūdens kalns ar plakānu virsotni. 28.Uzraksts (uz monētas, medaļas u.tml.). 31.Pilsēta Saūda Arābijā, osta Persijas līča krastā. 32.Auduma gabals, ko tin ap kāju no potītes līdz celim. 35.Ēģiptiešu mitoloģijā – priekša un līksmības dieviete, kuras svētais dzīvnieks bija kaķis. 36.Asinsvada vai orgāna plīsums (med.). 38.Vēsturisks novads Indijas ziemeļos. 39.Romiešu mitoloģijā – dieviete, kas personificēja dievu garantēto uzticību zvērestam.

Pareizā atbilde: impresionisms – mākslas virziens 19. gadsimta otrajā pusē un 20. gadsimta sākumā.

Atbildes

Horizontāli. 1.Vētras. 6.Dīrers. 10.Bargs. 11.Lēmums. 13.Veseri. 14.Akvarelis. 15.Rīts. 17.Pase. 18.Spura. 21.Sukas. 23.Evtijas. 25.Polis. 26.Stils. 27.Ritenis. 28.Sirds. 29.Slogs. 30.Agrests. 33.Amors. 34.Saržs. 37.Livs. 40.Akja. 41.Standarts. 43.Sezams. 44.Suhumi. 45.Sētas. 46.Sasons. 47.Kalims. **Vertikāli.** 1.Valērs. 2.Temats. 3.Alma. 4.Garas. 5.Egles. 7.Ives. 8.Esejas. 9.Saites. 12.Skāre. 13.Vidus. 16.Spriedums. 17.Pastilāža. 19.Atmiegs. 20.Zīlenes. 21.Sasists. 22.Koris. 24.Klūga. 30.Arats. 31.Salts. 32.Plosts. 33.Avīzes. 35.Skauti. 36.Laviss. 38.Indēt. 39.Salas. 41.Smīn. 42.Suta.

Pareizi atbildējuši: Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Daina Gerente, Gunta Vāciete, Bruno Mekšs, Vilnis Bēniņš, Anita Leja.

Atmiņjumu, izgrieztu no laikraksta, sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstulju kastītē!

Uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcents.

PĀRDOD

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes **KOKSNES** produkciju: skaidu briketes (165 EUR/paleta), šķeldu, mizas, skaidas, klucīšus (70 EUR/1,3 m³ Big Bag). Tāl. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā 156,80 eiro par paleti. Tāl. 20331463.

SIA AJG plus – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

MALKU maisos, kravās. Tāl. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Visu veidu **MALKU**. Tāl. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tāl. 20396500.

Skaldītu un šāļu **MALKU**. Tāl. 24877409.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumam **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tāl. 29249578.

Sausu alkšņa **MALKU**. Tāl. 26383529.

Sausu **MALKU**. Tāl. 29254530.

Skaldītu un kluču **MALKU** krāmētā veidā, piegādi nodrošina. Tāl. 26632732.

Skaldītu **MALKU** krāmētā veidā, ātra piegāde. Kravas cena – 120 EUR. Tāl. 25607959.

Ziedu **MEDU** – 3 l/18 EUR, šūnu medu – 1 rāmis par 15 EUR. Tāl. 22163980.

Svaigu **CŪKGAĻU** (svilinātu), min. daudzums – 1/4 (20 kg), 2,80 EUR/kg. Bezmaksas piegāde. Tāl. 28890462.

PIENA AIZSTĀJĒJU telņiem. Vairumā atlaides. Tāl. 25619921.

Pārtikas **KARTUPEĻUS**, var piegādāt. Tāl. 26154385.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 20294598.

Investīciju fonds pērk mežu **ĪPAŠUMUS**, cirmsas un lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Tūlītēja samaksa – ātra īpašuma izvērtēšana. Tāl. 25396390.

Zis **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA AIBI iepērk gaļas šķirnes krustojuma bulļus, teles eksportam. Liellopus, jaunlopus, teļus, jērus, zirgus kaušanai. Kautsvārā, dzīvsvārā. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Bioloģiem augstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tāl. 20238990.

Briežu **RAGUS**, brauc pakaļ. Tāl. 29886349.

Padomju laika **TRAUKUS**. Tāl. 26277335.

Vecos krievu **FOTOOBJEKTĪVUS**. Tāl. 26222564.

PUPIŅAS, žāvētus ābolus un ķipolus. Tāl. 29765478.

ĀBOLUS sulām, dodam maisus, braucam pakaļ. Tāl. 26284210.

VAJADŽĪGI

SIA **BALTU Forest Group** (42103080727) aicina darbā koklāukuma **PĀRVALDNIĒKU** Skrundā. Darba alga: 1000–2000 EUR neto. Pieteikties pa tāl. 20209424 vai info@baltukoks.lv.

W SVEASKOG
BEZ MAKSAS attīra no krūmiem laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsma atlikumus, šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293 (Ārija)

LĪDZJŪTĪBAS

*Nolīst asara, sažņaudzas vaigs,
Pienāk nesauktais ardiēvu laiks.*

/H.Dorbe./

Mēs, Kaļķu ielas kaimiņi, izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem, no BIRUTAS BIEŽAS atvadoties.

Silarāji, Antonsoni, Priedīši

*Dusi saldi, mīļo māmiņ,
Mūža miegs lai tev ir salds,
Auklēs tevī rasas rīti,
Ziedi klās un sniedzīņš balts.*

/A.Krūklis./

Izsakām dziļu līdzjūtību Jānītim, Anitai, mazbērniem un pārējiem pieredīgajiem, BIRUTU BIEŽU zaudējot.

Jorens, Niks

*Cik gājums garš man nolemts bij',
Tik šajā saulē noiets ir.*

/Ā.Elksne./

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, BIRUTU BIEŽU mūžības ceļā pavadot.

Kaimiņi Agra, Juris, Ilze

*Nekad no rudens mākoņiem
nav tik daudz tumšu skumju lījis.
Nekad vēl vējš zem debesīm
tik nežēlīgs un ass nav bijis.*

/F.Bārda./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību pieredīgajiem, no ILZES TULLAS atvadoties.

Ilzes skolasbiedri

*Laiks apstājas ar skarbu piesitienu –
Nav rītdienas, ir tikai vēju balss.
Un kādai mīļai, labai sirdij
Nekad vairs nesāpēs, ne arī sals.*

/N.Dzirkale./

Dalām bēdu smagumu ar Intu, Zigurdu un tuviniekiem, ILZI mūžībā pavadot.

Irma, Irēna, Anžella, Megņa ģimene

*Un siltums, ko izstaro sirds,
Tas nezūd. Tas paliek. Un mirdz.*

/I.Egle./

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, ILGU un IMANTU BALTMANUS mūžībā pavadot.

Piltenes ielas 16. mājas iedzīvotāji

99. dzīves gadā no mums ir aizgājis IMANTS BALTMANIS. Kuldīgas novada politiski represēto biedrības biedri cieņā noliec galvas un domās ir kopā ar tuviniekiem.

Izsakām līdzjūtību Sigitai un pārējiem tuviniekiem, savu cilvēku zaudējot.

Pilādžu mājas iedzīvotāji

*Vai, mīļo tēt, tu nevari pa zvaigžņu logu
Sniegt tagad pretī savu stipro roku man?*

*Pa zemes leju ejot, bieži pagurst soļi,
Un dziļi, dziļi sirdī sāpju bites san...*

/E.Stegere./

Izsakām līdzjūtību Gundaram Perkunam un ģimenei, ELMĀRU kapu kalniņā pavadot.

Mednieku klubs Basi

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža stāsts.*

/J.Rūsiņš./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem, ELMĀRU PERKUNU mūžībā pavadot.

Austra, Marija, Gudiņi, Mūrnieki

*Zaļš egles zars
Un baltas sveču liesmas
Kā sveiciens pēdējais
Iet līdz mūžībai.*

/V.Kokle-Līviņa./

Izsakām līdzjūtību Ilgai, Gundaram, mazmeitām un pārējiem tuviniekiem, ELMĀRU PERKUNU zemes klēpī guldot.

Gotfridsoni, Strujeviči

*Likās, ka tu dzīvot spētu
Vēl trīs mūžus, māmuliņ,
Ka tu aiziet nevarētu tur,
Kur tikai klusums mīt.*

/M.Ķempe./

Izsakām līdzjūtību Intai Rietai un Helēnai, no mammītes un omītes uz mūžu atvadoties.

PII Bitīte 1. grupiņas skolotājas, auklīte, bērni un vecāki

*Tai tālajā pļavā, kur atmiņas zied,
Tur mani jūs vienmēr satiksiet.*

/I.Rudene./

Dziļa līdzjūtība Sigitai un ģimenei, vīru un tēti zaudējot.

Ineta, Aija, Sandra

*Reiz pienāk diena, nelūgta un skarba,
Kad dziļi, dziļi daudzēm sirdīs sāp.*

/O.Skuja./

Izsakām līdzjūtību Sigitai un bērniem, mazbērniem sakarā ar ĒVALDA aiziešanu mūžībā.

Dace, Inese, Daina

Izsakām dziļu līdzjūtību Baibas Cines ģimenei, tēvu, vectēvu un vecvectēvu izvadot mūžībā.

Dārza kaimiņi Kleinbergi, Mārīte un Brenču ģimene

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža stāsts.*

/J.Rūsiņš./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Baibai Cinei ar ģimeni, tēvu un vectēvu mūžībā pavadot.

Freimaņa un Smiltāņu ģimenes

*Ar bērniem, mazbērniem
Un padarītiem darbiem
Tu paliec šai saulē un mūžībā.*

/E.Vēveris./

Visdziļākā līdzjūtība Baibai Cinei un tuviniekiem, tēti mūžībā pavadot.

Kolodu ģimene

*Daudz darbiņi padarīti,
Daudz solīši iztecēti;
Lai nu mīļi Zemes māte
Pārkļāj savu seģenīti.*

/T.dz./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Baibai Cinei ar ģimeni, tēti smiltājā aizvadot.

Silvija un Ojārs

*Vedat mani kalniņā
Ar bērniem kumeļiem;
Bēri zirgi pārtēcēs,
Es mūžam nepāriešu.*

/T.dz./

Olīta, esam kopā ar Tevi.
Basu suitu meitenes

KONSULTĒJIES KULDĪGĀ

KULDĪGAS SLIMNĪCĀ, AIZPUTES IELĀ 22 KONSULTĒS UN PIENĒMS PACIENTUS ĀRSTI:

5. NOVEMBRĪ

Dr. INTS ŪDRIS
"Veselības centrs 4" filiāles
"Baltijas Vēnu klīnika" asinsvadu ķirurģis,
flebologs. Klīnikas vadošais speciālists.
RAKUS asinsvadu ķirurģis.

CENAS:

Flebologa konsultācija+
kāju vēnu
DUPLEX
sonogrāfija
40 EUR

12. NOVEMBRĪ

Dr. VITA PRIEDĪTE
"Veselības centrs 4"
dermatoloģe.

Dermatologa konsultācija:
35 EUR
Optiskā dermatoskopija:
10 EUR

Pieraksts pa tālr.: 27 866 655

darba dienās
9:00-17:00

DAŽĀDI

Sertificēta būvfirma ar pieredzi veic **DAŽĀDUS BŪVDARBUS, DOKUMENTĀCIJAS NOFORMĒŠANU**. Tāl. 29705025.

Visš tamam **JUMTAM!** Sākot ar jumta uzturēšanu, krāsošanu, beidzot ar rekonstrukciju un jaunbūvi. SIA **Nova-safs** – jumtu profesionāļi jau 15 gadus. Tāl. 26677889.

Veicam visu veidu **JUMTA** un **CELTNIECĪBAS** darbus. Tāl. 28254588.

SADZĪVES TEHNIKAS remonts izbraukumā. Tāl. 27501427.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsma dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana; bezmaksas konsultācijas. Tāl. 25731315.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAU-GUMU** no laukiem un grāvjiem. **PĒRKAM** šķeldošanai zarus, zāģētavu atgriezumus, gatavo šķeldu, skaidu. Tāl. 29150380.

Ātri un lēti ierīkojam **DZIĻURBUMUS**. Tāl. 29605105, 28205914.

SULU SPIEŠANA ar paku presi, taisām dažādas mix jebkurā daudzumā. Sulas ir arī nopērkamas. Padures pagasta **Strujas**. Tāl. 26284210

Pirmdien, 1. novembrī, Kuldīgas Mārtiņzālē no 9.00 līdz 13.00 notiks **DONORU DIENA**. Donori laipni aicināti, līdzi jāņem donoru apliecība, pase, bankas konta numurs, sejas aizsargmaska.

KURZEMES RADIO
ir tur, kur esi Tu!

Māris Dadzis
"Apsveikumu stunda"
darba dienās 12:00 - 13:00

Koka māju ražotājs
SIA Kurland Hus (42103078417)
AICINA PASTĀVĪGĀ DARBĀ
Aizputes ražotnē:

- ◆ namdari,
- ◆ namdara mācekli,
- ◆ galdnieku.

Nodrošinām ar labiem darba apstākļiem, ir sociālās garantijas, dzīvesvieta pēc nepieciešamības. Darba atalgojums: no 900 līdz 2000 EUR mēnesī.

Pretendentiem CV lūdzam sūtīt e-pastā: kurlandhus@inbox.lv. Tālr. 29455712.

SIA «Krauzers»
PĒRK ZARUS šķeldošanai un mežā pie ceļa visu veidu **APĀLKOKUS**

Tālrunis 29246459
realizacija@krauzers.lv

"Kurzemnieku" novembrim var abonēt: līdz 27. oktobrim

- pastā,
- pie pastniekiem,
- redakcijā un www.abone.pasts.lv (ietaupot 1,50 eiro).

Laikraksta Kurzemnieks redakcija klientus klātienē apkalpo katru darbdienu no 9.00 līdz 12.00.

Lasi mūs arī internetā: [www.kurzemnieks.lv!](http://www.kurzemnieks.lv)

REPORTĀŽA

Potēties – pilsoņa pienākums

Lauras Vilertes teksts un foto

Izbraukuma potēšanā Kuldīgas vieglatlētikas manēžā pagājušo sestdien pret Covid-19 vakcinējās vairāk nekā 150 cilvēku.

Policists Ainars Plāts: „Esmu novērojis, ka cilvēki vairāk nāk spiestā kārtā. Uz Kuldīgu tika atvestas 250 vakcīnas. Rindā gaidošajiem dalījām kārtas numurus, lai nebūtu drūzmēšanās un nebūtu ilgi jāstāv garajā rindā. Vidēji uz katru cilvēku iekšā paiet trīs minūtes.”

Silvija: „Esmu pensijā, vajadzības pēc potes man nav, jo publiski varu nekur nemaisīties, veikalā tik daudz kā maizi varu nopirkt. Man jau liekas, ka es pati varētu sevi diezgan labi pasargāt, jo burzmā neēju un dodos uz dārzu vēdināties. Bet vakcinēšanās ir vairāk kā pilsoņa pienākums.”

Ilgonis: „Visi vakcinējas, man arī tas jādara – tas ir mans pienākums. Bailes par vakcīnu nav. Par savu izvēli esmu pārliecināts, un garā rindā mani nebauda.”

Juris: „Rindā gaidu jau divas stundas. Atnācu tāpēc, ka ir jānāk. Aukstais rudens laiks, dažādas gripas un saaukstēšanās arī ir viens no iemesliem. Nezinu, vai vakcīna pasargās, bet nu cerēsim uz to labāko.”

Artis: „Atnācu tāpēc, ka vajag darbam. Ierobežojumi mani iepriekš nav ļoti ietekmējuši. Lielas cerības uz vakcīnu nav, bet varēšu vismaz strādāt.”

Valērijs: „Atnācu tāpēc, lai nepaliktu bez darba. Vakcīnas iedarbībai mana ticamība ir tikai kādi 20%. Tagad jaunie ierobežojumi un komandantstunda mani nebedē.”

**NOVADI
ZAĻO**

Katra tukšā pudele NES NAUDU

Somijā un Zviedrijā
iepakojuma pieņemšanas
automātu infrastruktūra
ir ļoti attīstīta, ikviens
zina, ka, ejot uz veikalu,
tukšās pudeles vienkārši
jāpaķer līdzī.

ILUSTRATĪVS FOTO

Kamēr mēs Latvijā vēl tikai ar nepacietību gaidām depozīta sistēmas ieviešanu, citās Eiropas valstīs tāda darbojas jau gadiem. Jāteic gan, ka pārāk plaši tā izplatīta nav, jo ieviesta vien desmit valstīs. Pirmā bija Zviedrija jau tālajā 1984. gadā, bet Lietuva depozīta sistēmu ieviesa samērā nesen, 2016. gadā.

Bērni kabatas naudu pelna paši

Lai uzzinātu, kas mainās paradumos, kad šāda sistēma valstī darbojas, vaicājām mūsu tautiešiem, kas tagad pastāvīgi dzīvo ārvalstīs. Tur, kur depozīta sistēma darbojas, uzrunātās latvietes uzsvēra tikai pozitīvus ieguvumus. Pirmkārt, apkārtējā vide nenoliedzami ir tīrāka nekā pie mums, otrkārt, tas rosina lielāku uzmanību pievērst atkritumu šķirošanai.

Šķiet, vistālāk arī šajā aspektā tikusi Zviedrija. Dace Balode, kuras dzimtā puse ir Jaunpiebalga, šajā Ziemeļvalstī dzīvo 19 gadus un jau ierodoties satikusies ar depozīta sistēmu. Viņa neslēpj savu pārsteigumu, ka Latvijā tikai tagad nonākuši līdz tam: "Bet – labāk vēlāk nekā nekad."

Dace pastāsta, ka Zviedrijā gadu gaitā audzis to vietu skaits, kur var nodot pudeles un

UZZIŅAI

Depozīta sistēmas ieviešana Eiropas valstīs

- Zviedrija – 1984. gads,
- Islande – 1989. gads,
- Somija – 1996. gads,
- Norvēģija – 1999. gads,
- Dānija – 2002. gads,
- Vācija – 2003. gads,
- Igaunija un Nīderlande – 2005. gads,
- Horvātija – 2006. gads,
- Lietuva – 2016. gads.

skārda traukus: "Šī infrastruktūra ir ļoti attīstīta, par to vispār nedomājam, jo zinām, ka, ejot uz veikalu, tur varēsim nodot otrreiz pārstrādājamo iepakojumu. Zviedrijā atkritumu šķirošanai kopumā pievērš ļoti lielu uzmanību, tur daudz kas tiek nošķirts, arī tara, kas der depozītam, tiek uzkrāta, un, ejot uz veikalu, to ņemam līdzī, tā ir normāla situācija. Ja piemirstas vienā reizē, sakrājam divus trīs maisus. Pie pudeļu nodošanas taromāts izsniedz kvīti, ko var izmantot uzreiz konkrētajā iepirkšanās reizē, bet var uzkrāt, jo kvīts derīga kādu gadu. Var krāt sev vai dot bērniem kā kabatas naudu. Patiesībā bērniem ir motīvs nest tukšās pudeles uz veikalu, jo tā viņi tiek pie naudas kādam kārumam. Nevienam arī nekautrējas, kad iet ar tukšu pudeļu maisiem uz veikalu, jo tā taču dara visi."

Protams, ne visiem zviedriem ir vajadzība pēc mazās naudiņas, ko var šādi atgūt, viņi nododamo iepakojumu atstājot šķirošanas laukumos, dažkārt arī sabiedriskās vietās. Tur to savācot tie sabiedrības pārstāvji, kam trūkst naudas iztikai. Cilvēki no Austrumeiropas valstīm, kas nevēlas strādāt, nereti sastopami ubagojot vai uzlasot to taru, kas der depozītam. "Var teikt, ka ar šiem iebraucējiem saasinās sociālā problēma, bet, no otras puses, viņi, paceļot katru nomestu iepakojumu, kas der depozītā, palīdz uzturēt tīru vidi," saka D. Balode.

Atbrauc svinēt, aizbrauc ar maisiem

Nesen sistēma ieviesta Lietuvā. Gunta Gelgote no Līgatnes, kura jau ilgu gadu dzīvo Viļņā, stāsta, ka arī tur iespēja nodot tukšās dzēriena pudeles pārstrādei jūtami ietekmējusi vides tīrību. Lietuvā sabiedrība ziņu par depozīta sistēmas ieviešanu uzņēmusi pozitīvi. "Cilvēki iekrīt azartā, jo par katru vienību var atgūt desmit centus, un visi taru uz veikaliem nes ļoti cītīgi. Pavisam mazos veikalos to nevar nodot, bet ir pietiekami daudz vietu, kur pieņemšanas automāti uzstādīti. Pie tā ātri pierod, un cilvēki sāk rēķināt. Varētu jau tās pudeles samīcīt, iemest šķirotajos, bet sāk domāt, ka tā katru iepakojumu izmet desmit

centus. Varbūt labāk likt kastē, un, ejot uz veikalu, nodot," Gunta ir pārliecināta.

Viņai prieks redzēt, kā mainījusies cilvēku attieksme. "Teiksim, brauc kompānija svinēt kādus svētkus uz laukiem vai pie dabas un mājās atgriežas ar maisiem, kur tukšā tara, nekas atstāts netiek. Protams, gadās arī izņēmumi, bet vienmēr būs kādi, kuri šo taru savāks, kuriem desmit centi noder," novērojusi mūsu tautiete.

Kopumā esot jūtams, ka depozīta sistēmas ieviešana ļāvusi lietuviešiem būt krietnu soli tālāk atkritumu šķirošanā. Visur valstī ir konteineri dalītai atkritumu šķirošanai, un daudziem tā ir ikdienas norma – šķirot. "Ik pa laikam dzīvoju arī Liepājā, un tur man ļoti pietrūkst ērtas iespējas šķirot. Automātiski turpinu šķirot atkritumus, tikai nav, kur izmest. Tagad ar prieku klausos, ka arī Latvijā beidzot būs depozīta sistēma," Gunta saka.

Mājās četri konteineri

Rīdīniece Iveta Prese jau 20 gadus dzīvo Vācijas pilsētā Rastedē. Kad tur ieradusies, depozītu sistēma jau darbojusies. "Protams, man tas bija kas jauns. Sākumā biju nesaprasnā, kāpēc man par pudeli, bundžu jāmaksā vairāk?! Vācijā par PET pudeli vai kolas bundžu jāsamaksā 25 centi, tāpat – ja nopirki četras, tas jau ir viens eiro. Stikla tara

ir lētāka, zem 20 centiem. Tas liek domāt, vai šo eiro kaut kur vienkārši izmest vai tomēr dabūt atpakaļ. Un, ja brauc nodot reizi mēnesī, tur jau salasās pat 20 eiro. Katrā veikalā, kur pārdod dzeramos, jānodrošina, lai pircējs var taru nodot atpakaļ. Protams, ir cilvēki, kas domā, ka 25 centi nav nauda, un piknikā bundžas tiek atstātas, bet vienmēr ir cilvēki, kas tās salasa un nodod," novērojusi Iveta.

Kopumā šķirošanas kultūra Vācijā ir augstā līmenī, tiek šķiroti stikls pa krāsām, arī pārējais, tostarp bioloģiskie atkritumi. "Dzīvoju privātmājā, un mums ir četri konteineri, kur likt šķirotos atkritumus. Tas jādara apzinīgi. Ja neesi pareizi sašķirotis, konteiners netiek paņemts, bet pie tā pieliek zīmīti, ka saturs jāpāršķirot pašam. Tā ir kā mācību stunda šķirošanā. Mums tas nav gadījies, ir dzirdēts par tādiem gadījumiem, bet es šādu mācību stundu negribētu piedzīvot," I. Prese padalās savā pieredzē.

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds" un reģionālās izdevniecības.

NOVADI ZAĻO

leguvums būs atkarīgs no dažādiem faktoriem

Latvijas Universitātes vadošā pētniece ELĪNA DĀCE 2019. gadā sadarbībā ar uzņēmumu "Gateway & Partners" izvērtēja taras depozīta sistēmas ieviešanas kopējās izmaksas un ietekmi uz industrijas un sistēmas spēlētājiem, lai izprastu gaidāmās izmaiņas Latvijā. Viņu lūdzām izteikt viedokli par to, ko varam gaidīt no depozīta sistēmas.

Iepazīstoties ar pētījuma rezultātiem, pārsteidz atziņa, ka dzērienu iepakojuma depozīta sistēma ir mazefektīvs instruments atkritumu apsaimniekošanā. Komentējot šo secinājumu, E. Dāce norāda, ka ne tikai viņu veiktais pētījums, bet arī citi aprēķini rāda, ka šī sistēma dos relatīvi mazu ieguvumu par lieliem līdzekļiem: "Šobrīd, kad lēmums pieņemts un depozīta sistēmas ieviešana uzsākta, jācenšas panākt, lai sabiedrība pozitīvi skatās uz šo jauninājumu un aktīvi tajā iesaistās, tikai tad sistēma sniegs iespējami lielāku efektu. Nevar pašauties uz to, ka cilvēki paši sapratīs, kas un kā darāms. Par to jāskaidrot jau tagad, jo nākamā gada februāris, kad sistēma sāks darboties, pienāks ātri. Ir skaidrs, ka pat gadījumā, ja tiks veikts skaidrojošais darbs, 1. februārī būs daļa pircēju, kuri nesapratīs, kāpēc dzērieni kļuvuši par 10 centiem dārgāki, viņi nezinās, kā atgūt tos 10 centus par taras vienību, kas būs norādīti uz cenu zīmes un čeka."

Kā negatīvu piemēru E. Dāce min otrreiz pārstrādājamā iepakojuma šķirošanas sistēmu valstī kopumā, kur informācija ir haotiska, neviendabīga, atšķirīga dažādās apdzīvotās vietās, reģionos, vārdu sakot, grūti saprotama iedzīvotājam. Piemēram, Rīgā darbojas trīs atkritumu apsaimniekošanas operatori, katram ir citi noteikumi atkritumu šķirošanā. Ļoti uzskatāms piemērs ir tetrapakas, kas ir daudzslāņu materiāls. Vieni apsaimniekotāji ļauj mest tās šķīrotu atkritumu konteineros, citi neļauj. "Ja valstī būtu vienota pieeja, nosakot atkritumu šķirošanas prasības, nebūtu apjukums, kā rīkoties," saka pētniece.

Pētījumā noskaidrots, ka jaunā depozīta sistēma apkalpos tikai vienu procentu no Latvijas kopējiem atkritumiem un 6,5 procentus no radītā iepakojuma.

Latvijas Universitātes vadošā pētniece Elīna Dāce uzsver, ka viena no problēmām ir neskaidrā informācija par atkritumu šķirošanu, kas atšķiras pa reģioniem, arī katram atkritumu apsaimniekotājam.

UZZIŅAI DEPOZĪTA SISTĒMAS IETEKME UZ IEPAKOJUMU

Iepakojuma veids	Depozīta sistēmā iekļautais	Iepakojums ārpus depozīta sistēmas
Stikls	17%	83%
Plastmasa (ieskaitot PET)	14%	86%
PET	53%	47%
Metāls (ieskaitot alumīniju)	4%	96%
Alumīnijs	39%	61%
Papīrs / kartons	0%	100%
Koks	0%	100%

E. Dāce piekrīt, ka tā ir ļoti maza daļa, bet līdzīgu ainu rāda arī citi pētījumi, kuros analizēta depozīta sistēmas ieviešanas gaita. Arī Polijā, kur veikuši līdzīgu pētījumu, lai saprastu depozīta sistēmas ieguvumu, secinājumi bijuši līdzīgi.

Ja tas nemazinās atkritumu apjomu, kas nonāk poligonos, varbūt lielākais ieguvums varētu būt vides tīrība? "Daļēji," saka E. Dāce. "Lielās talkas rīkotāji saka, ka depozītam derīgais dzērienu iepakojums nav tas, kas veido būtisku daļu no dabas piesārņojuma. Tur ir citi atkritumi, kas sastopami biežāk un

lielākā apjomā. Jāņem vērā, ka sistēmas ieviešana neatrisinās problēmu ar to iepakojumu, kas jau nonācis dabā un vēl nonāks līdz 1. februārim. Depozīta sistēmu nevaram uzvert kā iespēju atrisināt problēmas, bet tikai kā vienu nelielu sadaļu kopējā atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas sistēmā."

Uz jautājumu, vai depozīta sistēma varētu veicināt sabiedrības vēlmi šķirot atkritumus, E. Dāce atbild, ka daži ārvalstu pētījumi rāda, ka pēc sistēmas ieviešanas uzlabojas kopējie atkritumu šķirošanas rādītāji: "Taču es atļaušos prognozēt,

ka tas nebūs Latvijas gadījums. Protams, daudz kas atkarīgs no atkritumu apsaimniekotāja. Pozitīvs piemērs ir "ZAAO" Vidzemē, kas vienmēr ļoti aktīvi darbojas, ir iniciatīvā bagāts uzņēmums, ieinteresēts iedzīvotāju izglītošanā un atkritumu šķirošanas un pārstrādes rādītājos, kamēr citiem apsaimniekotājiem to ne vienmēr redzam. Jāsaprot, ka atkritumu apsaimniekošana ir business un katrs uzņēmums vērtē, kas viņam ir peļņu nesošs. Ja tas nav izdevīgi, vēlme attīstīt infrastruktūru pazeminās. Jāņem vērā, ka depozīta sistēmas gadījumā ļoti liela daļa kvalitatīvu pārstrādājamo materiālu atkritumu apsaimniekotājiem tiks noņemta. Šis būs viens no iemesliem, kas veicinās atkritumu apsaimniekošanas maksas pieaugumu, bet ne vienīgais."

Pētniece arī norāda, ka ar depozīta sistēmu vien nepietiks, lai sasniegtu Eiropas Savienības direktīvā paredzēto mērķi, līdz 2029. gadam savākt 90 procentus vienreizlietojamo dzērienu plastmasas iepakojuma. Tam nepieciešamas kompleksas aktivitātes atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanā, sākot ar mērķtiecīgu sabiedrības izglītošanu atkritumu šķirošanā,

kā arī moderniem risinājumiem dalītās atkritumu vākšanas sistēmā, sniedzot iespēju māsaimniecībām atdalīt ne vien izlietoto iepakojumu, bet arī bioloģiski noārdāmos atkritumus.

Pēc E. Dāces domām, daudz efektīvāk būtu, ja savulaik visās trīs Baltijas valstīs būtu izskatīta vienota depozīta sistēmas izveide. "Vienota sistēma visā Baltijā mums sniegtu vairāk iespēju. Šajās valstīs iedzīvotāju skaits nav tik liels, lai katrā uzturētu atsevišķu depozīta sistēmu, tāpēc, ja atdotā dzērienu iepakojuma daudzums nesasnies cerētos 90 procentus, mums tā izmaksās ļoti dārgi. Vienlaikus gan jāņem vērā, ka šobrīd par katru nepārstrādāto plastmasas iepakojuma kilogramu valsts maksā 80 centus, un tas ir, neskaitot izdevumus, ko sedzam par šo atkritumu apglabāšanu," viņa saka.

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds" un reģionālās izdevniecības.